

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEČ

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostolpna petstina vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 5.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniški
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; neuradna pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravništvu 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Vlada praznih rok.

Mi smo na tem mestu že obrazložili, za-
kaj ne moremo odobriti vlade RR in zakaj
ne moremo imeti do nje niti najmanjšega za-
upanja. Dokazali smo, da je že po vsem tem,
kako je do te vlade prišlo, izključeno, da bi
ona prinesla kakih blagodat narodu in državi.
Dokazali pa smo najbolj iz njenega programa
samega, da nimamo od nje prav ničesar do-
brega pričakovati.

Vlada, ki ima na programu ohranjanje
sistema, ki je v sedmih letih dovolj pokazal,
da je za nič, in ki je ustvaril v naši državi
najžalostnejše razmere in največjo nezado-
voljnost, ta vlada nam ne daje nikakega jam-
stva, da se bo pod njo kaj na bolje obrnilo,
in zato tudi ne sme zahtevati, da se jej vna-
prej poklanja zaupanje. Najmanj pa se sme
zahtevati to od slovenskega naroda, kateremu
je vlada RR s svojo deklaracijo v obraz po-
vedala, da on za njo sploh ne eksistira.

Mi se zato tudi ne moremo dovolj na-
čuditi, kako se razen tiska g. Pucelja, ki se
je podal v tabor RR pobirat drobtinice in ki
je zato naravno zainteresiran, da si pridobi tam
milostne naklonjenosti, sploh še najde kaka
slovenska stran, ki čuti potrebo to vlado bra-
niti in jo delati belo, ko vsak vidi, da je
črna.

Gotovo, vsaka vlada ima pravico zahte-
vati od opozicije gotovo mero lojalnosti, češ,
ne sodite me vnaprej; sodite me šele po mojih
delih. Mi bi tako lojalnost prav radi tudi na-
pram vladi RR pokazali, toda ona nam je to
onemogočila, ne glede na vse predhodne okol-
nosti, takoj že s svojim prvim nastopom, s
svojo deklaracijo. Nemogoče je do vlade, ki
prihaja s popolnoma negativnim programom,
imeti zaupanje, nemogoče je verjeti njenim
obljubam, ko je vendar tako očitno, da jih
ne bo mogla izpolniti, tudi ako bi bila njena
najresnejša volja, da jih izpolni, o čemer pa
smemo po vsej pravici dvomiti. Nemogoče je,
da bi vlada s takim programom, kakor nam
ga je razvila vlada RR, ljudstvo zadovoljila.
Njen program ima prinesiti ljudstvu samo
nova bremena, to stoji, in tu se ne da nič
prikrivati in olepšavati. Tega prikrivati ni
čutila potrebe niti vlada RR sama, torej tudi
ni potrebno, da stori to kaka druga nepokli-
cana stran.

Vlada RR nam bo torej naložila novih
davkov. A to bi navsezadnje še bilo kako
opravičljivo, ako bi imeli služiti produktivnim
svrham: saniranju in dviganju našega narod-
nega gospodarstva. Toda ne — vlada potre-
buje denarja za vojaške kredite.

To je ves njen produktivni gospodarski
program. Nič drugega nam ne ve ne povedati
ne obljubiti ne dati. In taki vladi, ki narodu
ne bo prinesla nobenih olajšav ravno tam,
kjer je najbolj obtežen, da, ki mu hoče vrhu
vsega sedanjí njegov že itak tako težki živ-
ljanski položaj še bolj otežiti, — naj opozi-
cija prihaja naproti?

Ne, vlada RR izkiva s svojim programom
sama najostrejšo opozicijo proti sebi in sama
je ustvarila proti sebi največje nerazpoloženje
in nezaupanje v narodu. In naša pisava je
samo refleks splošnega odpora, ki se od dne
do dne bolj pojavlja v naši javnosti in v ši-
rokih ljudskih plasteh proti vladi RR. Naše
ljudstvo ima o tej vladi in o g. Pucelju, ki se
jej je šel udinjati, samo eno sodbo, in ta je
uničujoča. Od vseh strani nam prihajajo do-
pisi, tudi iz vrst bivših pristašev g. Pucelja,
ki dokazujejo, kako naš narod sam dobro iz-
previdi celo to kravjo kupčijo, ki se je skle-
nila med radikali in radičevci na škodo
cele države, najbolj pa na škodo slovenskega
naroda — in se pravzaprav nič ne čudi, da
je pri tej kravji kupčiji takoj zraven tudi
g. Pucelj.

Razmere so tako nanesle, da je 18. julija
1925 v državi SHS nastopila nova vlada, ki
je proglasila srbsko-hrvaški dualizem in že
samo s tem dejanjem izzvala proti sebi enot-
no fronto slovenskega naroda. A našel se je
slovenski poslanec po imenu g. Pucelj, ki mu
je do njegovih strankarskih interesov več
nego do eksistenčnih interesov slovenskega
naroda, in je šel za drobtinarsko plačilo pre-
bijat to slovensko fronto s hrvaškim kopjem.
Slovenska fronta se za to ne bo nič omajala,
da pa bo obležal g. Pucelj, to je gotovo.

Razprava o dvanajstinah v skupščini.

Belgrad, 27. julija. (Izv.) Današnja skup-
ščinska seja se je pričela s precejšnjo zamudo.
Pred prehodom na dnevni red je predsednik
narodne skupščine Marko Trifković od-
govarjal na vprašanje posl. Fr. Smodeja radi
njegovega zadržanja za časa pogajanj. Posl.
Smodej je v teh vprašanjih, ki smo jih svoje-
časno priobčili, zahteval od skupščinskega
predsednika Marka Trifkovića natančnega od-
govora, kako misli, da se njegovo delovanje
kot skupščinskega predsednika strinja z nje-
govim sodelovanjem pri pogajanjih in v di-
rektoriju.

Predsednik Trifković je odgovarjal,
da njegov predsedniški položaj nima nobene
zveze s ploščajem, ki ga zavzema v stranki.
Misli, da ni nič zagrešil, kar bi bilo v na-
sprotju z dolžnostjo predsednika narodne
skupščine, če je sodeloval pri sporazumu. Mi-
sli, da mora skupščinski predsednik kralja
obveščati o tem, kako misli, da je najbolje.

Posl. Smodej ni bil s tem odgovorom
zadovoljen. V kratkem govoru je pojasnil svoje
stališče in ponovno naglasil kršitev parlamen-
tarizma s predsednikove strani, ki je isto-
časno, ko bi moral kot predsednik narodne
skupščine dajati kralju objektivno poročilo,
vodil pogajanja v imenu NRS s HSS. Pred-
sednik je pri tej priliki delal kot strankar.
Radi tega z njegovim odgovorom ni zado-
voljen.

Preds. Trifković je ponovno odgo-
varjal, da misli, da je ravnal prav.

Nato se je prešlo na dnevni red. Prva
točka dnevnega reda so bile volitve članov
v glavno kontrolo. V imenu samostojnih de-
mokratov je posl. Demetrović predlagal,
da naj se to vprašanje ne rešuje, ker se pred-
laganje kandidatov ni izvršilo na pravilen na-
čin. V imenu Jugosl. kluba je posl. Sušnik
prečital sledečo izjavo.

»V imenu Jugosl. kluba mi je čast podati
sledečo izjavo:

Stranki, ki sta združeni v sedanji vladi,
bi morali pri volitvah predsednika in članov
glavne kontrole upoštevati sledeče:

V glavni kontroli morajo biti sorazmerno
zastopani vsi deli naše države. Samo na ta
način bi glavna kontrola pri važnih odlo-
čitvah mogla zadostno upoštevati krajevne
razmere.

Za ekspeditivno reševanje slovenskih ak-
tov je poleg tega posebno potrebno, da je
dovolj Slovencev.

Volitve v glavno kontrolo bi se morale
vršiti po proporciji, kakor se vrše vse podob-
ne volitve v parlamentu.

Ker v vladnem predlogu kljub vsemu te-
mu ni med kandidati nobenega Slovenca, iz-
javljamo, da se volitev v glavno kontrolo ne
bomo udeležili.

Celokupna opozicija je nato zapustila
skupščinsko sejo. Nato so se vršile volitve.
S 109 glasovi je bil za predsednika izvoljen
Srećko Tesić, za člane Ante Stambuk, Milan
Stevanović, Danilo Tričković in Sima Milo-
šević.

Nato se je prešlo na razpravo o drugi
točki, to je o dvanajstinah. Poročevalec ve-
čine je prečital mišljenje vladne večine.

V imenu Jugosl. kluba je posl. Puše-
njak prečital posebno mišljenje, ki smo ga
že pred kratkim priobčili.

Nato je dobil besedo fin. minister Sto-
jadinović. V dolgem ekspozeju je branil
svojo politiko in zadnje dvanajstine. V po-
drobnostih se je pečal s proračunsko politiko
v naši državi. Trdil je, da se opaža pri nas
splošno napredovanje in da se finančno in

gospodarsko stanje države zboljšuje. V tem
oziru je zanimivo proračunsko leto 1924-25, ki
je pokazalo, da se je končalo s suficitom 610
milijonov kron. (Medklje: »Kje so naknadni
kreditirani?») Ravno tako je ugoden položaj za
l. 1925-26. V proračunske dvanajstine april-
julij se je prevzel stari proračun 1924-25, samo
da so še zraven mnogi izredni in naknadni
kreditirani. Z ozirom na ta celokupen proračun
10 milijard 405 milijonov dinarjev bi ne smele
dvanajstine znašati več kot 4 milijarde 466
milijonov. Za april-julij znašajo 4 milijarde 101
milijon dinarjev, avgust-november so določene
na 4 milijarde 15 milijonov dinarjev. Ravno ti
izredni in naknadni kreditirani predstavljajo v
resnici gotovo nevarnost za proračunsko ravo-
notežje. Vendar misli, da se bo to popravilo.
Minister je optimističen glede proračuna. Mi-
sli, da ne bo letošnji celokupni proračun pre-
segel lanskega proračuna, v kolikor nove
potrebe niso povečale nekaterih izdatkov.

Minister našteva posamezne statistične
podatke, ki jih je izdal in pravi, da so mono-
poli aprila 1924. znašali 158 milijonov dinar-
jev, aprila 1925 187 milijonov dinarjev. Carine
aprila 1924 122 milj. Din, aprila 1925, 159 milj.
Din. Trošarine lani aprila 49 milj. Din, letos
aprila 53 milj. Din. Posebno je naglašal fin.
minister, da so neposredni davki aprila 1924
znašali 64 milj. Din, letos aprila 121 milj. Din,
kar pomeni, da se je določena vsota skoro
podvojila. Sploh je po njegovem mnenju na
vseh poljih opažati napredek. Nato govori o
pesojilih, o skoku dinarja in drugo. Govor
končuje z nado, da se bo gospodarsko in fi-
nančno stanje pri nas zboljševalo.

Po njegovem govoru je bila seja preki-
njena in se je nadaljevala popoldne. Prvi je
govoril Voja Veljković. V dolgem govoru
je pobijal trditve fin. ministra in kritiziral
dvanajstine in trdil, da je v njih deficit. Pravi,
da so se dvanajstine zvišale, čeprav ni pri-
čakovati povišanja dohodkov. Carine so na-
pram lanskoletnim za pol milijarde manjše.
O letičih dolgovih trdi, da znašajo preko mi-
lijarde dinarjev in da se stalno zvišujejo. Dr-
žava je zadolžena pri raznih državah pri An-
gliji, Franciji in drugod. Ti dolgovi znašajo
čez 15 milijard dinarjev. Dalje ne smemo iti.
Treba je voditi dobro in stvarno politiko, ne
pa politiko reklame, kakor jo vodi sedanji
minister.

Musliman Salih-Balić govori proti
budžetiranju na temelju dvanajstin, ki je po-
stala že praksa. Iz predloženih dvanajstin se
vidi, da se zastopljajo splošni interesi. Kri-
tizira posamezne oddelke. Govori o trgovski
in gospodarski krizi. Protestira proti neena-
kim davkom, posebno se zavzema za poko-
jnine. Po ustavi so vsi državljani enaki, v
praksi pa se to načelo ne izvaja niti na go-
spodarskem polju. Kritizira postopanje držav-
nih organov, posebno v Bosni in Hercegovini,
kjer so muslimani izpostavljeni pokolju in raz-
bojništvom vseh mogočih nacionalnih organi-
zacij. Jasno je, da obstoja tajna akcija, da se
muslimani izselijo iz države. Zahteva, da se
razpišejo občinske volitve v Bosni in Herce-
govini. Izjavlja, da njegov klub ne more gla-
sovati, niti za zaupnico, niti za dvanajstine,
čeprav je Radičeva stranka v vladi.

Končno je govoril črnogorski federalist
Vuletić. Najostreje je kritiziral vladno po-
litiko.

Po njegovem govoru je bila vladna seja
zaključena. Prihodnja seja bo jutri. Dnevni red
je isti. Prijavljenih je precej govornikov. Med
njimi sta dr. Hohnjec in od samostojnih
demokratov Svetozar Pribičević.

Nezaupanje radikalov
do radičevcev.

Belgrad, 27. julija. (Izv.) Radikali vedno
bolj nezaupljivo gledajo na svoje nove zavez-
nike, posebno pa na Radičeve težnje, da
ustvari novo seljačko stranko. Radikalni krogi
izjavljajo, da dobro razumejo to St. Radičevo
težnjo. Gre za to, da bi z demagoškim po-
stopanjem dosegel nove uspehe v Srbiji, ker
mu lastni ljudje na Hrvatskem obračajo hrbet.
Vendar objektivni krogi in kritiki seljačkega
pokreta mislijo, da se v Srbiji ne bi mogla
razširiti stranka, ki pošilja v kabinet pod
firmo seljstva tri odvetnike. Taka stranka si
ne more pridobiti prave ljudske kvalifikacije.
Taka stranka lahko z demagogijo uspeva pri
politično nezrelem ljudstvu.

Zakaj se je Pašić Radiču izognil

Belgrad, 27. julija. (Izv.) Kakor smo iz-
vedeli iz zanesljivih radikalnih krogov se
Pašić radi tega ni hotel sestati z Radičem,
ker je Radič prosil, naj ga vzame za ministra
brez portfelja. Proti temu so se uprli vsi ra-
dikali, ker bi znana Radičeva jezikavost po-
ložitju lahko samo škodovala. Radi tega se je
Pašić umaknil in nenadoma odpotoval.

Seja JDS, SLS in JMO.

Belgrad, 27. julija. (Izv.) Zastopniki de-
mokratov, SLS in JMO so imeli danes sejo,
na kateri so razpravljali o sedanjem položaju.
Odločno dementirajo vse vesti, ki se širijo z
očividno tendenco po vladnih organih, da ho-
čejo nekatere stranke v sedanjo vlado oziro-
ma, da hočejo posamezne stranke fuzionirati
oziroma ustvarjati nove bloke. Te vesti so
popolnoma brez podlage. O seji je bil izdan
sledeči komunikat:

»Zastopniki JDS, SLS in JMO so imeli
danes sejo ob 6. uri. Na seji so pretresali po-
ložitje, ustvarjen z izstopom radičeve stranke
iz bloka in s pridruženjem radikalom. Seja se
bo jutri nadaljevala.«

Vprašanje podtajnikov v no-
tranjem ministrstvu in v mini-
strstvu za prosveto.

Maribor, 27. julija. (Izv.) Kakor je izvedel
vaš dopisnik, se je danes, 27. t. m. vrnil iz
Belgrada predsednik štajerskih radikalov od-
vetnik dr. Ravnik. Po njegovih izjavah smemo
pričakovati imenovanja podtajnikov v mini-
strstvih že prihodnji teden, ko bodo sprejete
dvanajstine. Glede oseb, ki pridejo pri tem
v poštev smo zvedeli sledeče: V notranjem mi-
nistrstvu bo imenovan odvetnik dr. Ravnik
v ministrstvu prosvete pa bivši, od Pribičevića
upokojeni ravnatelj dr. Basarić, ki je
predsednik društva hrvatskih srednješolskih
profesorjev. Ker je pričakovati, da bo dr.
Basarić gotovo popravljal krivice, katere je
stori s premeščanjem Svetozar Pribičević, bi
bilo njegovo imenovanje sprejeto tukaj sim-
patično.

G. Pucelj intrigira zopeč
slovenske radikale.

Belgrad, 27. julija. (Izv.) Posl. Pucelj se je
zadnje dni z vso energijo boril, da postane
minister in to vsaj pravi Landesmannminister.
Radikali so to njegovo šaljivost odbili. Sedaj
se g. Pucelj bori zato, da dobi podtajniško
mesto. Njegovi zagovorniki dokazujejo, da slo-
venskim radikalom, niti Zupaničevim, niti dr.
Ravničarjem, ne pripade nobeno mesto v
vladi radi malega števila pristašev, vendar je
veliko radikalov mnenja, da bi se eno po-
dajniško mesto moralo dati slovenskim radi-
kalom v vsakem slučaju, in sicer radikalom
dr. Ravnikove skupine.

VPRAŠANJE PODTAJNIKA V FIN.
MINISTRSTVU.

Zagreb, 27. julija. (Izv.) Kakor je izvedel
vaš dopisnik, je vodstvo HSS predlagalo za
podtajnika v finančnem ministrstvu dr. Kocja-
na, ki je znan strokovnjak v davčnih vpra-
šanjih. Dr. Kocjan pa je to mesto odklonil,
ker je pristaš Davidovičeve stranke. Govore
tudi, da je to mesto odklonil tudi radi tega,
ker je on sam že izdelal načrt, kako bi se
vse pokrajine v naši državi davčno razbreme-

ABD EL KRIM ZA MIR.

London, 28. julija. (Izv.) Kakor poroča
»Times« iz Tangera, je baje Abd el Krim na
francosko-špansko noto odgovoril, da je pri-
pravljen prenehati s sovražnostmi in stopiti
v pogajanje za trajen mir, če se Francoska in
Španska obvežeta, da bosta zajamčili neodvis-
nost rifske zemlje in pa da se mirovna poga-
janja vrše v Tangeru. Abd el Krimov odgovor
so najbrže že danes prejeli.

IZPRANITEV PORURJA.

Mainz, 28. julija. (Izv.) Druga faza izpra-
nitve Porurja se je pričela z odhodom franco-
ske posadke iz Essena. Izpraznitev zasedene-
ga ozemlja bo na 30. julija končana.

ŠTRAJK NA ANGLEŠKEM.

London, 28. julija. (Izv.) Tajnik angleške
železničarske zveze je izjavil, da čim izbruhne
štrajk, minuto nato tudi železnice nobene kile
premoga ne bodo več prevzale. Ako bodo
radi tega dotični železničarji odpuščeni, se
bodo vsi železničarji izjavili solidarnim z nji-
mi.

London, 26. julija. (Izv.) Kongres trans-
portnih delavcev in železničarjev je sklenil,
da bo v slučaju obustave dela v rudnikih gle-
dal na to, da se tudi prevoz premoga pre-
preči.

KONKURZ BANKE.

Dunaj, 27. (Izv.) Trgovsko sodišče je iz-
reklo nad »Nordisch-Oesterreichische Bank«
konkurz.

nile, da pa mu HSS ni nudila garancij, da bo mogel svoj načrt v finančnem ministrstvu tudi izvajati.

Izjava radičevskega ministra.

Tiskovni zakon bo sprejet z vsemi svojimi reakcionarnimi določbami.

Zagreb, 27. julija. (Izv.) Vaš dopisnik se je danes razgovarjal z odličnim članom HSS in mu je stavil več vprašanj, ki so politično važna. Na vprašanje, ali bo nova vlada kmalu začela uvajati nove spremembe v upravi, je odgovoril, da ne bo prišlo do večjih perturbacij in da bodo premeščeni samo oni uradniki, ki so bili nastavljeni z nezadostno kvalifikacijo ali so na svojih mestih bili bolj eksponenti raznih strank kot pa državni uradniki. Glede vprašanja Radičevega mandata je rekel, da to vprašanje še ni rešeno in da se sploh še ni reševalo. O tiskovnem zakonu je izjavil, da bo prišel pred narodno skupščino še pred počitnicami. Rekel je, da bo zakon sprejet s svojimi sedanji maksimalnimi odredbami, da pa bo gotovo zamenjan z boljšim, ako se bo pokazal v življenju kot nezmožen!

Seja radikalnega kluba.

Belgrad, 27. julija. (Izv.) Danes se je vršila seja radikalnega kluba. Predsednik Živković je prečital Pašičev brzojav, v katerem poziva poslance, da naj ohranijo pokornost njegovim zastopnikom. Nato so razpravljali o raznih strankinih zadevah. Posl. Vujić je zahteval, da se čimprej glasuje o centralni upravi, da bi se odpravilo nekaj ministrstev, kar bi dalo precej dohodkov. Tudi drugi poslanci so s tem soglašali. Nato se je prešlo na debato o delu vlade. Nekateri poslanci so zahtevali, da se tajno glasuje o zaupnici vsakemu ministru posebej. Ta predlog ni prodr. Glasovalo se je per aklamationem o zaupnici ministrom. Zaupnica ministrom je bila tedaj sprejeta.

Zopet afera?

Belgrad, 27. julija. (Izv.) Današnja »Reč« priobčuje z debelimi črkami sledečo vest: »Prva korupcijska afera radičevcev«:

»Minister za agrarno reformo Pavle Radić je v dogovoru z ministrom za šume in rude, dr. Nikićem, ukinil sekvester z velikega posestva grofa Esterhaszyja, ki obstoja že nad sedem let. To se je zgodilo v sporazumu z Esterhaszyjem. Zemlja se daje strankinim pristašem v najem. Esterhaszy dobiva od hektarja 3000 Din. V najem se daje hektar po 7—8 tisoč dinarjev. Od tega gre 4—5000 Din v strankarsko kaso Radičeve kase. Kakor smo izvedeli, se nameravajo dati Prpiču gotovi gozdovi v eksploatacijo. Iz tega se bo rodila kolosalna afera, ki bo pokazala, na kakih temeljih stoji novi režim. Tej prvi akciji radičevcev je kumoval znani radičevac Pernar. Trdi se, da je Pernar sam zaslužil 300.000 Din. Pričakujejo se nadaljni podatki o mastni aferi mirotnovnih, protikorupcionističnih čistiteljev.«

Priobčujemo kot kronisti to vest »Reči«, o kateri se trdi, da ne odgovarja resnici. Pač pa so radičevski krogi raznesli vest, da se je z ukinjenjem sekvestra pričelo že pod PP vlado, ko je bil minister dr. Zerjav.

SEJA HSS.

Zagreb, 27. julija. (Izv.) Včeraj se je mudil tu minister za agrarno reformo Pavle Radić in dr. Basariček, ki sta dopoldne prisostvovala seji HSS. Minister je na seji podal najprej poročilo o političnem položaju, nato pa se je razpravljalo o vprašanjih agrarne reforme, katera zadevajo Hrvatsko. Sklep se je bil, da se vsa vprašanja stavijo še enkrat na razgovor na glavnem zborovanju seljačke stranke, ki se bo vršil v začetku avgusta.

Danes tukaj, jutri tam ...

Gradež, 23. VII. 1925.

V poletnem času, v počitniških dneh vidimo povsod, kjerkoli je prikladna prilika za odmor, tuje obraze. Ljudje se naveličajo enoličnosti, pa hite, če morejo, k morju; drugi si zažele gorskih, svežih sapic. Daleko večje številno začasnih preseljevalcev se nahaja sedaj ob morski obali, kjer je povečini bolj stalno vreme in ker se tuji v morski kopeli tako dobro počutijo. Med najbolj obiskana obmorska zdravilišča spada gotovo Gradež pri Ogleju. Dolge nepregledne obrežne sipine, plitvo morje, pripraven dohod in še marsikaj privabi vsako leto na tisoče tujcev na ta nenavadni otok.

Ce človek opazuje to pestro, po govoric in jeziku, po obleki in noši, po starosti in po življenju tako raznoliko množico, ki se te dni zbira v tem kopališču; — če si hoče napraviti točno sodbo o nagibu, ki je privabil te tisoče kopališčarjev, solnčarjev, letoviščarjev, — pride do zaključka, da je med temi gosti morda komaj četrtina takih, ki žrtvujejo lepe denarce res le za okrepitve živcev, za olajšanje revmatizma, za ozdravljenje želodca. Vsi drugi, osobito mladi ljudje, mladostne gosposi in gospodiči, prihajajo tu sem, da si iščejo zabave, kratkočasja in črne, od solca ožgane kože. Pri Čehih je pa potovanje na jug, na morje — postalo naravnost moda. Vse teta spravljajo prihranke, da morejo vsaj za par tednov z družino vred do morja. Da so hkrati dobri računarji, da se znajo dobiti razne ugodnosti, je tudi znano. Tu v Gradežu

ITALIJANSKA VLADA NA POČITNICAH.

Rim, 27. jul. Vlada je v celi vrsti ministrskih sej rešila domalega vse tekoče posle in sprejela dalekosežne sklepe zlasti glede finančnega položaja in žitne akcije. Večina ministrov je odšla na počitnice; tudi Mussolini odide na kratek oddih. Vendar je gotovo, da bo odsoten iz Rima le par dni. Kot najvažnejši bodoči politični dogodek se pričakuje amnestija, ki se razglasi dne 6. avgusta t. l. Obseg amnestije ni znan; najbolj zanima javnost vprašanje, če bo amnestija obsegala tudi zločin nad poslancem Matteottijem.

ITALIJANSKO-LETONSKA TRGOVINSKA POGODBA.

Rim, 27. jul. Minulo soboto so v vili Torlonda podpisali trgovinske pogodbe med Italijo in Letonijo.

MEZDNI SPOR NA FRANCOSKEM PORAVNAN.

Pariz, 27. (Izv.) Za danes napovedani štrajk francoskih rudarjev je izostal, ker se je po posredovanju ministra za delo dosegel z delodajalci sporazum, glasom katerega dobe delavci do 15. decembra t. l. draginjsko doklado.

BRYAN UMRL.

Newyork, 28. julija. (Izv.) Tu je nanaglo ma od srčne kapi umrl bivši državni tajnik William Bryan.

POŽARNA KATASTROFA.

London, 28. julija. (Izv.) Kakor javljajo iz Bergena (Norveška), je tam požar upepelil pet velikih skladišč. Škode je 5 milijonov kron.

TEKMA Z LETALI NA JADRA.

Pariz, 28. julija. (Izv.) Pri tekmi z letali na jadra je francoski letalec Auger dosegel višino 700 metrov in je s tem pobil rekord. Belgijski letalec Simonel se je pri tej tekmi smrtno ponesrečil.

NESREČA Z GRANATO.

Gdansk, 28. julija. (Izv.) Kakor poročajo iz Thornja, je tam v soboto na poligonu oficirske topničarske šole pri strelnih vajah granata eksplodirala v cevi topa. En nadporočnik je ubit štirje praporščaki pa so bili smrtno nevarno ranjeni.

Beleške.

»Narodni Dnevnik« očita opoziciji njen boj proti vladi RR in zahteva napram tej vladi več lojalnosti. Ne reki bi ničesar, pravi »Dnevnik«, če bi opozicija prestala z lojalno borbo, ker se je vlada pregrešila proti osnovnim pravilom objektivnosti. Toda o sedanjih vladi tega ni mogoče še reči. Ali je mar že kaj zagrešila? — Če v očeh »Nar. Dnevnika« vlada RR ni še nič zagrešila, v naših je že s svojim programom dovolj. In vlada, ki se je pregrešila proti osnovnim pravilom objektivnosti s tem, da v svoji deklaraciji slovenski narod sploh ignorira, tudi ne more zahtevati, da bi jej slovensko časopisje zato napravilo lojaln poklon. Če se zdi »Narod. Dnevniku«, da mora biti on toliko lojaln, mu tega ne branimo; a naj tudi on nas tu lojalno pusti na miru. »Dnevnik« je tudi mnenja, da se bo slovenski narod odločno prilagodil spremenjenim političnim razmeram in novemu položaju. Mi ne vemo, kako to »Nar. Dnevnik« misli. Čudimo se pa, kako se je mogel on tako hitro prilagoditi, da se zavzema za vlado (in sicer preden je še dočkal njene uspehe), ki reprezentira načela in sistem, proti kateremu se je tudi on doslej boril. Ali pa smo celo njegovo pisavo pred vlado RR krivo razumeli? Mi vsaj pisemo tudi danes tako, kakor smo včeraj pisali. Mi se ne moremo tako hitro prilagoditi spremenjenim razmeram, posebno pa če je očitno, da so se na slabše spremenile.

Nezaslišano postopanje.

Preteklo nedeljo se je vršila na Zalostni gori pri Preserju običajna vsakoletna cerkvena slovesnost. Letos je vladalo zanjo med ljudstvom posebno zanimanje, ker je bilo znano, da se je udeležiti tudi delegacija najodličnejših naših rojakov iz Amerike, ki je prinesla tukajšnjim sorodnikom in znancem tamošnjih izseljencev pozdrave, pisma in tudi znatne denarne pošiljave. Že med cerkvenimi obredi, ki jih je opravil naš ameriški rojak p. Kazimir Zakrajšek, je razdeljeval eden najuglednejših naših Amerikancev g. Grdina, predsednik 26.000 članov broječe KKS Jednote prinesena pisma in denar. Okrog njega se je trlo ljudi, kajti vsak je hotel dobiti kakih vesti in pojasnil o svojih značih, prijateljih in sorodnikih v Ameriki, ki jih je gospod Grdina tudi z največjo ljubeznivostjo in potrpljenjem dajal. Po službi božji je pozdravil odlične ameriške Slovence, naprošen od tamošnjega ljudstva, g. rač. svetnik Pirc. Po tem pozdravu se je hotel zahvaliti v imenu vseh ameriških rojakov za prisrčen sprejem v domovini g. Grdina ter ob tej priliki podati še nekaj splošnih pojasnil o posameznih naših izseljencih, kajti nemogoče je bilo odgovarjati vsakemu posamezniku na stotera vprašanja.

Še preden je izpregovoril g. Grdina kako besedico, se pa prične k njemu poveljnik tamošnje orožniške postaje, ki je privedel seboj veliko orožniško asistenco, stopi z nasajenim bajonetom pred odličnega zastopnika velikega dela naših ameriških rojakov ter mu prepove vsako besedo, češ, da je to — političen shod. Med ljudstvom je zavladalo silno razburjenje in le pomirjevalnim besedam presenečenih ameriških rojakov se je zahvaliti, da ni prišlo do hujšega. Zlasti g. Grdina se je kot gentleman trudil, da pomiri razjarjeno množico, med katero smo opazili tudi precej pristašev samostojne kmetijske stranke, ki so se škandalizirali nad tem nezaslišanim postopanjem organov političnega oblastva. Ko se je razburjenje nekoliko pleglo, je prosil g. Grdina orožniškega poveljnika, če se sme vsaj s par besedami ljudstvu zahvaliti za sprejem, mu ta v — milo rečeno — osornem tonu zavrne: »Ne! Pripominjamo, v ilustracijo vsega dogodka še, da je imel g. Grdina pri sebi priporočilna pisma g. Lazareviča, šefa oddelka za javno varnost v notranjem ministru na najodličnejše osebnosti v državi. G. Rw. Oman, rojen v Ameriki, ki je sedaj prvič stopil na slovenska tla, je naravnost onemel vzpričo takega postopanja, ki ga svoj živ dan še ni doživel.

• • •

Ta nezaslišan dogodek, ki kompromituje našo državo, oziroma njene organe po celem svetu — naši rojaki ameriški državljani o njem gotovo ne bodo molčali — nas sili k temu, da vprašamo g. notranjega ministra, ali je voljan trpeti v Sloveniji upravo, koje organi brez povoda in brez potrebe šikanirajo zastopnike naših ameriških rojakov, ki imajo za našo domovino toliko zaslug in toliko žrtvujejo zanjo? Kakšna politika je to, če nas pridejo naši rojaki iz Amerike pozdraviti in dajati informacije o naših ljudeh? Ali se tako postopa z državljani Amerike, kateri smo za pomoč v svetovni vojni in za naše osvobojenje dolžni milijarde in milijarde? To postopanje je tem hujše in obsodbe vredno, ker se je zgodilo pod velikim županom dr. Baltičem, pod kojega županovanjem so se razpuščali brez zakonite podlage mnogi občinski sveti, odstavljali župani in preganjali uradniki ter učitelji in to ne samo pristaši SLS, ampak tudi pristaši drugih strank. Če sedanja vlada hoče, da ne bodo ljudje v bodoče sploh ničesar dali na deklaracije katerekoli vlade, naj stori konec se-

danjemu stanju politične uprave v Sloveniji, kajti vpostavitvi zakonitosti in objektivnosti v politični upravi gotovo ne bo služeno s tem, če se na čelu uprave puščajo eksponenti samostojne demokratske stranke.

Glasovi o ljubljanskem kongresu.

V inozemstvu se mnogo piše o ljubljanskem kongresu za vzhodno bogoslovje. Najobširneje piše olomuški dnevnik »Našinec«, ki je prinesel celo vrsto dopisov iz Ljubljane izpod peresa svojega glavnega urednika Ladislava Zamykala. V teh dopisih se večkrat ponavlja velika pohvala o kongresu, ki se je nepričakovano dobro posrečil in izredno zadovoljil inozemske udeležence. Omenja se važno dejstvo, da se je kongres vršil v državi, ki je na polovico pravoslavna in da je bila srbska pravoslavna bogoslovna veda službeno zastopana; srbski zastopniki so imeli priliko, da blizu opazovati in izkušati resno nepristranost in toplo krščansko ljubezen, ki je prešinjala vse govore in ves kongres. Inozemski gostje so se čutili v Ljubljani res kakor doma. Ladislav Zamykal je vodil tehnično organizacijo IV. velehradskega kongresa; zato je njegova pohvala o izvrstni tehnični in znanstveni organizaciji ljubljanskega kongresa tem važnejša.

V praškem dnevniku »Lidové Listy« je o kongresu poročal dr. Alfred Fuchs, višji uradnik češkega tiskovnega odseka v ministrskem predsedništvu; med udeleženci je kot spreten častnik in kot vzoren katoličan zbujal veliko pozornost. V današnjem »Illustrationem Slovincu« ga vidite sredi internacionalne skupine.

Poročilo rimskega »Osservatore Romano« smo omenili že v članku »Slike z ljubljanskega kongresa« v nedeljo 26. t. m.

Izmed belgrajskih listov je prinesla »Politika« 18. julija kratko objektivno poročilo.

Olomuški nadškof je poslal še kratek doatek k svojemu nagovoru ob otvoritvi kongresa. Omenjal je, kako tudi drugoverci priznavajo resnost katoliškega dela za cerkveno edinost. Dr. F. Hromadka, profesor protestantske Husove bogoslovne fakultete v Pragi je v knjigi Katolicizem a boj křesťanství (str. 152) izjavil: »V katoliški cerkvi ni nikoli nedostajalo duhov, ki so z bolestjo gledali razkol Křistovske cerkve in ki so iz čisto krščanskih razlogov težili po obnovitvi enotne črede. Ne dvomimo, da so tudi na papeškem prestolu sedeli pastirji, ki so iz čiste skrbi za človeške duše klicali k edinosti razkropljene črede. Ali je mogoče verjeti, da so vsa katoliška prizadevanja in vsi poskusi za izpreobrnitev krivovercev izvirali samo iz hierarhične oblastnosti in vladeželjnosti? Ali naj verjamem, da je svetovna in vekovita katoliška cerkev samo ostanek človeških grehov in blodenj? Da se vsi pozivi k molitvam za zedinjenje sveta v eni Křistovski cerkvi, katero predstavlja rimski Petrov naslednik, samo laž in pretveza imperatorskih stremiljenj?«

Kakor v Ljubljani in med Slovenci, tako je ljubljanski kongres tudi med Hrvati in v inozemstvu napravil nepričakovano mogočen vtis.

Omenjamo še, da je Živojin Perić, profesor na juridični fakulteti belgrajske univerze, s toplim pismom pozdravil kongres; po kongresu pa je izrazil zadovoljstvo nad uspehom in je poslal obširno razpravo o cerkvenem edinstvu; razprava se bo po pisateljev želji objavila v aktih kongresa.

ŠTRAJK V BELGIJI.

Bruselj, 28. julija. (Izv.) Štrajk rudarjev se je danes dopoldne pričel.

meščanov, ki pojejo »antifone« in začetne verz; vse drugo nadaljuje ljudstvo, pa s kakšnim ognjem. Napeve psalmov so si prikrili po svoje in končno se ob spremljevanju na orglah vse skupaj prav prijetno sliši. Da je vse opravilo bolj živahno, zato poskrbi organist, ki po vsakem psalmu zadromlja na orgle eno bolj poskočno. Pri procesiji so nosili može — uniformirani — na krasnem stojalu podobno škapulirske Matere božje. V procesiji je bilo videti nebroj zastav in banderov. Zastave so silno visoke. Udeležba je bila velika. Pozornost je vzbujala zlasti dolga vrsta mož in mladeničev, ki so ponosno korakali in sicer tako, da so v dveh širokih vrstah nekako ščitili in nadzirali belo oblečeno deco. Mladina se je namreč razvrstila pod vodstvom nekaj redovnic v sredi, na vsaki strani je šla vrsta možakov. Ženstvu je bil odkazan prostor v zadnjem delu procesije. Pred duhovščino so prepevali možakarji — pa s kakšnim ponosom. Kopališka godba (meščanska filharmonija — jako dobro izvežbana) je svirala resne, cerkvenemu opravilu primerne komade.

Iz Gradeža napravljajo tuji krajsi in daljše izlete s čolni in ladjami. Skoraj vsakdo se popelje do nove cerkve na otoku Barbanu vredno si je ogledati tudi zgodovinski muzej v Ogleju, osobito pa veličastno baziliko z nove odkritim mozaikskim tlikom. Celó v Pulji in Benetke vozijo izletniški, zabavni parniki. Tako je poskrbljeno, da se človek hitro iznebi tistih borih lir, kron ali denarjev, ki si jih je s težavo prihranil. Seveda — denar je okrogel — smo včasih rekli; naj gre med ljudi!

Deco nadzoruje učiteljsvo in menda tudi najeto služabništvo. V skupinah hodi tudi nemško, kakor tudi italijansko govoreča mladina. Kolikor znano, plačuje za česko deco češka republika; samo za vožnjo morajo skrbeti starši. Vrvanje ob obrežju in po vodi doseže svoj vrhunec od 11. do 12. ure. To je slika, ki se ne da opisati: Okrog 2000 ljudi ti mrgoli pred očmi. Vse veselo razpoloženo, vse živahno. Otroci se love in dražijo, vozijo čolnice, jezdi jo konjiče, bijejo žogo, veslajo, vpijejo in kriče; starejši so pa otrokom — zelo podobni. Da ne manjka godbe — je umevno.

Ljudstvo v Gradežu je dobro. Tuji pa nikjer ne vplivajo blagodejno na domačine. Ob nedeljah je od tujcev le bolj pičel del pri maši. Kar se tiče dostojnosti v kopališču, se je v povojnem času marsikaj poslabšalo. Lepih, dostojnih kostumov, kakršni so bili v navadi pri ženstvu pred leti, je opaziti le malo. Otroci do šestega leta so večinoma popolnoma brez obleke. Ženstvo ima čedaljem manj sramežljivosti. Kopališni komisiji bi bilo svetovali, da vpelje glede tega podobne predpise, kakršni so bili v veljavi pred vojno, če hoče, da bodo dohajali v kopališče tudi taki ljudje, ki jim je mar ne le zdravje, marveč tudi navadna olika. Prav bi bilo, če bi se odkazal en oddelk možkim, drug oddelk naj pa imajo ženske, ki nimajo čuta za dostojnost.

Preteklo nedeljo so imeli domačini veliko slovesnost — praznovanje karmelske Matere božje s procesijo. Neka posebnost za tujece so slovesne pete večernice. Duhovščina začne — vse ljudstvo nadaljuje in sicer v latinskem jeziku. Za korom je skupina mož, odličnih

prevladuje med tuji odločno češko plemo. Mestno načelstvo se tega zaveda, zato ima češčina poleg italijanščine tudi pri oglaših in napisih prvo mesto. Češki jezik ti doni na ušesa v kopališču, na pesku, v gostilnicah in hotelih, pa tudi v zavodu »Pio sovegnor«, kjer imajo tuji duhovniki skupno bivališče in oskrbo. »Gradež« je že od nekdaj priljubljeno zatočišče veselih in družabnih junogčanov. Mnogo je tudi Poljakov in Ogrov. Dugoslavanov je bolj malo, ker imamo v Dalmaciji in na otokih lastna kopališča, ki so seveda šele v razvoju. Gradežanom zdaj cvete pšenica. Od 15. julija dalje so vsi hoteli prenapolnjeni; tudi privatniki so oddali vsak kotiček. Prebivalci — okrog 6000 — niso premožni in žive večinoma od tujcev in če drugega ni — od ribolova. Morje je v teh dneh tako razgreto, da ima v kopališču in ob pešeni obali že v jutranjih urah 22 stopinj R. Čez dan se ogreje do 25 stopinj. Sipina se razpali do 55 stop. R. Priznati se mora, da mesto mnogo žrtvuje za udobnost tujcev. Prvotni nasip okrog mesta ob morju (dar pok. avstr. cesarja Franca Jožefa) ima sedaj udobno 3.5 m široko teraso, kjer se ob večernih urah zbira na stotine šetalec. Nekateri si hodijo bladiť razgrete glave po večernih zabavah šele v prvih urah novega dneva. Zjutraj — od osmih naprej — že zopet vse mrgoli po vodi; drugi si ogrevajo ude po sipi, ali se zračijo v nepreglednih vrstah šatorov. Slabotna, neboljena mladina, ki biva tu cele mesece radi zdravja, se vrsti ob osmih v skupinah in oddelkih na zanje določeni oddelki. Tu zopet prvačijo Čehi. Za bolešno deco so najeli kar dva ali tri hotele,

Dnevne novice.

Spremembe v slov. frančiškanski provinciji. Nadaljne izpremembe, ki so se izvršile na frančiškanskem provincialnem kapitulju v Ljubljani v dneh 22. in 23. julija t. l. pod predsedstvom preč. P. Bernardina Klumperja, vrhovnega predstojnika frančiškanskega reda, so sledeče: Ljubljana: P. Angel Mlejnik, gvardijan; P. Fij Zankar, prokurator prov.; P. Alfonz Furlan, rubricist, tajnik prov.; P. Emerik Landergott, spirital klerikov; P. Rupert Suhač, kaplan; Novo mesto: P. Mostest Novak, vikarij; Kamnik: P. Bernardin Mlakar, gvardijan; P. dr. Hadrijan Kokolj, vikarij; P. Adolf Čadež, voditelj III. reda; Mar. Nazaret: P. Ambrozij Remic, gvardijan; P. Kerubin Tušek, vikarij; Brežice: P. Edvard Ravstehar, gvardijan; P. Berard Jamar, vikarij; P. Friderik Saller, diskret; Maribor: P. Gratus Kostanjek, gvardijan; P. Anton Avbelj, vikarij; P. Matej Vidmar, voditelj III. reda; P. Stanislav Aljančič; Sv. Trojica v Slov. gorici: P. Julij Sušnik, vikarij; P. Ziga Ahčin, P. Pacifik Chermuchy; Brezje: P. Joahim Košenina, gvardijan; Vič: P. Arhangelj Apej, prezes; P. Bogdan Markelj, kaplan, katehet, diskret; Nova Štifta: P. Oton Kocjan, voditelj III. reda, diskret. V Rim gre študirat P. Krizostom Sekovanič.

Iz politične službe. Vladni tajnik pri velikem županu ljubljanske oblasti dr. Ivan Zobeč je premeščen na okrajno glavarstvo v Kranj. — Okrajni tajnik v Slovenjgradcu Mirko Pletersček je premeščen k velikemu županu v Maribor.

Nameščenje na meščanskih šolah s šol. letom 1925-26. Učitelstvo opozarjamo na zadnji ministrski odlok, katerega je priobčil ravnateljstvo meščanskih šol in okrajnim glavarjem veliki župan s P. št. 9046/25. Pravilno opremljene prošnje je treba takoj vložiti po uradni poti.

»Uradni list« ljubljanske in mariborske oblasti prinaša dne 24. julija med drugim: Odločbo o krošnjarenju; pravilnik o uporabljanju novega sredstva za obče denaturiranje špirta, odločbo glede kisove esence in razglas o pogojih za blagovni promet med Jugoslavijo in Rumunijo.

Število bolnikov v bolnicah v Sloveniji. Glasom uradne statistike je bilo dne 27. jun. t. l. v vseh 16 bolnicah v Sloveniji 2605 bolnikov.

Iz poštne službe. Poštni in brzojavni uradnik Anton Klemenčič je iz Belgrada premeščen v Maribor.

Lažljivo natolcevanje. »Slov. Narod« je v št. 167 zagrešil tole nesramnost: »Globe za neoprečišene šol. zamude so se zadnji čas primerno zvišale. Ta remedura je bila za redčen šolski obisk, zlasti po deželi, potrebna, ker so zlasti klerikalni učitelji dajali kmetom potuho in zamude opravičevali! Ker pa nastopa napredno učitelstvo strogo po predpisih, to seveda klerikalnim krogom ni povšeči, ipak se — radi ali neradi — udajajo v svojo usodo. Mi pa pravimo: Red mora biti! Postava je postava! — Mi pa vemo tole: Dobri »klerikalni« učitelji imajo med ljudstvom ugled in spoštovanje in zato tudi prav dober šolski obisk. Ljudstvo jim zaupa ter otroke z veseljem pošilja v šolo. Takozvanim naprednim učiteljem pa ne zaupa in jim z nejevoljo pošilja otroke v šolo. To pa, kar očitate v »Slov. Narodu« krščanskim učiteljem, sami v velikih slučajih delate, da bi si vsaj na tak nedopusten način pridobili nekoliko popularnosti, ker si je drugače ne morete. Znan nam je učitelj iz UJU, v kojega šoli manjka vsak dan skoraj polovico otrok in ne naznani nobenega, še drugim učnim osebam tega ne dovoljuje, ker se boji zamere pri ljudeh, ki pa zanj vkljub temu ne marajo. Če boste UJU jari to poglavje nadaljevali, se boste opekli, to vam povemo vnaprej!

Zanimiva aretacija na Rakeku. Pred dobrim tednom so na Rakeku aretirali brezposelnega uradnika Kukca. Ob prihodu vlaka iz Italije ga je službojoči stražnik pozval v carinarnico. Oni se je izgovarjal, da nese zavoj umazanega perila perici. Ko so ga kljub temu pregledali, so našli pri njem zavoj italijanske svile. Takoj so ga zaprli. Pri hišni preiskavi so našli še en zavoj svile — obojega skupaj 38 kg — dalje šest vojaških pušk, eno bombo, en revolver in večjo množico »krazita. Takoj drugi dan je imela Orjuna na Rakeku sejo pod vodstvom inž. Kranjca. Naslednji dan smo videli g. Kukca zopet prostega, a brez običajnega orjunaškega znaka. Opomniti moramo, da je imenovan zastavonoša rakovske Orjune in celo odlikovan z redom zelenega zmaja. Kako bo v opisanem slučaju sodila carinska oblast, bomo poročali prihodnjič.

Vlom na Rakeku. Pretečeni petek je do sedaj še neznan, brezvesten zlikovec udrl pri belem dnevu pri Valentinu Prudiču h. št. 7 na Rakeku, ko so bili domači na polju, skozi okno s tem, da je razbil šipo. Odnesele je vse prazniške obleke dveh sinov in očeta, tako da sedaj niti k sv. maši ne morejo, potem več rjuh in srajc, uro, prstane in drugo. Ker bo preteklo precej časa, preden si bo mogel okradeni dobaviti nove obleke, ter mora pri tako pišli plači kot železničar skromno živeti, ga privarujemo dobrim in usmiljenim srcem.

Samoumor orožnika. 26. t. m. zjutraj se je v Krški vasi ustrelil v pisarni vodja orožniške postaje Ivan Zavec. Ko so žena in drugi v hiši začuli strel, so hiteli v sobo, kjer je preočeval nezrečnik, ki je bil že mrtev. Kroglja mu je šla skozi srce, izdihnil je v par minutah. Vzrok: Snoči pozno v noč so sedeli v gostilni Vahčić v Cerkljah poleg gospodarja nekateri drugi. Tja je prišel tudi rajni. V prerekanju so orožniku pobrali orožje, zato se zdi, da je le-ta v zmedenosti in strahu kaj bo, prišel domov vzel morilno orožje v roke. Dotičnik, ki je žel z rajnim skupaj proti domu, pove, da je govoril zelo zbežano. Nesrečni zapušta ženo in 2 otročiča. Dogodek je zbudil splošno pomilovanje.

Železniki. Danes ob pol 2 popoldne je udarila strela v gospodarsko poslopje uglednega lesnega trgovca g. Leopolda Vebra na Češnjici pri Železnikih. Vse poslopje je bilo naenkrat v ognju in je vse do tal pogorelo. Sreča je bila, da je bilo brez vatra, da je dež dobro nalival in da so bile požarne brambre iz Železnikov in Selc takoj na mestu nesreče.

Krška dolina. V smeri od Novega mesta proti Brezicam in obratno je veliko prometa, toda nimamo pravih prometnih sredstev. Železnico so merili minulo jesen, baš nekaj dni pred padcem Davidovičeve vlade. Kako smo bili ob priliki trasiranja zadovoljni, a veselje se je spremenilo v žalost. Če bi bila ostala Davidovičeva vlada in bi bil železniški minister naš poslanec g. Sušnik, bi danes sigurno že bila železnica v delu. On sam nam je povedal tako-le: »Dokler ni bila železnica trasirana in niso bili narejeni načrti, ni bilo mogoče misliti na graditev. Trasacija pa ter načrti, ki so bili narejeni še za časa Avstrije, za nas niso imeli nobenega pomena. Zato sem torej dal nanovo trasirati in delati načrte. Na spomlad — tako je pripovedoval po vrnitvi iz Belgrada po padcu vlade sporazuma — bi se pričelo z delom. Ovir bi ne bilo nikalih. Železnice se navačno ne grade iz proračuna, ampak s kakim posojilom. In imeli smo na razpolago še toliko Blairovega posojila, da bi se ta železnica kot tudi St. Janž — Sevnica poleg nekaterih drugih lahko zgradila. Treba bi bilo le dovoljenja ozir. sklepa ministrskega sveta, ki bi ga ne bilo težko doseči, ker smo imeli denar.« — Tako je torej s padcem vlade sporazuma padla tudi naša železnica. In če bi danes vprašali gg. ministre, koliko imajo še Blairovega posojila za naše železnice, bi dobili brzokone odgovor: »Saj so bile vendar volitve med tem časom!« — Pa v naši dolini tudi telefona nimamo. Silno prav bi bilo, če bi se pošto ravnateljstvo zavzelo in dalo napeljati telefonsko žico. Brez skrbi bi se rentiralo.

Svetovnoznano Cerkljsko jezero je privabilo v letošnji sezoni izredno veliko obiskovalcev. V mesecu maju so se vrstili šolski izleti dan za dnem. Pa tudi sedaj ni dneva brez turistov. Posebno nova, zanesljivo markirana pot iz Borovnice preko Pekla in Menišije v Cerkljico je zelo vabljiva. Poslužujejo se je radi zlasti ljubljanski turisti težjega kalibra, kateri nočejo več nositi svojega rojstva kosti po skalovju gorenjskih planin. Ves njihov trud je v Cerkljici z enim samim vrčkom izvrstnega Zumrovega piva bogato poplačan. — Jezero bo v slučaju lepega vremena ostalo še par tednov. Ribolov se že začelja. Posebno zanimivo je opazovati usihanje jezera pri takozvanem Vodonosu in Rešetu. Bomo pravočasno poročali, kdaj bo usihalo. Turistom se takrat nudi posebno zanimiva, redka prilika.

Cerkije ob Krki. Kar nas je tu res napredniakov, en teden že skoraj noč in dan jokamo. »Zakaj neki?« bo kdo vprašal. Tako lepe načrte smo imeli, pa nam je vse splavalo po vodi, ko sta Žerjav in Pribečević padla z ministrskih stolčkov. Prav zatrdno smo pričakovali, da dosežemo razpust občinskega odbora. Mi vsi, t. j. jaz, Janko, Tonček, Edek, Hanzek, Martinek, Pepek, Francek in drugi smo upali, da nas eden postane gerent, drugi pa njegovi svetovalci. Pa, spak je spak in vedno nesrečo nosi s seboj! — E. pa če še kdaj prideta naš Žerjav in Pribečević, katerima se pač ne more reči, da nista nadvse pravična, če prideta še do besede, mora biti razpuščen občinski odbor, ker je to naša želja! Je res, da drugega vzroka ni, ampak naše želje pa tudi morajo nekaj veljati. — Pravica gor, pravica dol, tako naj bo kot mi hočemo! — (Dostavek ur. G. pisec. Vi ste se najbrž zmotili! Ta dopis ste hoteli najbrž poslati »Jutru« ali »Domovini«, a ste ga poslali nam. Priobčimo ga, da bo svet videl, kakšne načrte imate.)

Sv. Primož nad Kamnikom je doživel preteklo nedeljo, 26. julija, nenavadno slavo. Iz Ljubljane je zjutraj prispela Krekova prosveta, Zveza delavk; ob 9 je bila sv. maša s petjem in orglami. Udeležil se je namreč izleta v družbi prof. J. Debeveca tudi naš ameriški rojak g. Ivan Zorman, ki se še zadnje dni mudi med nami. In g. Zorman, bogodardjen pevec in organist, je sedel k orglam ter sv. mašo spremljal s petjem najlepših slovenskih cerkvenih skladb. G. Zormanu so v tej znameniti naši božjepotni cerkvi oživel pri posebnih spomini: pred dobrimi 25. leti, leta 1899., je kot de v e l e t e n d e č e k na Smarjni gori orglal pri sv. maši (maševal je gosp.

Janko Šiška, takrat župnik na Rovih), pod nadzorstvom svojega zdaj že pokojnega očeta. Še tisto leto se je z očetom vrnil v Ameriko. Po 25 letih glasbenega delovanja v Ameriki — v cerkvi, šoli in gledišču, med rojaki in tujerodci — se je vrnil za par tednov, da vidi svojo ljubljeno staro domovino. Članica Krekove prosvete ostane ta nepričakovana prijaznost g. Zormanu nepozabna. Bili so prelepi trenutki sreče in srčne pobožnosti. G. Zormanu izrekla tem potem odbor najiskrenjšo zahvalo z željo, da bi ga še kdaj imeli v svoji sredi. Da smo si cerkev po spisih monsg. V. Steske in dr. Steleta temeljito ogledali, se ume samo po sebi.

Križe pri Trziču. Danes poteče rok za vlaganje kandidatnih list za občinske volitve. Kakor dozdevano, bo celih 7 list vloženih in sicer 2 stanovsko-čevljarški, 1 napredno-samostojna, 1 delavska, 1 podobčine Senično, 1 podobčine Duplje, 1 lista pa ostankov. Sicer vemo, da so krivi tega razkola med čevljarji gotovi elementi, a njih trud bo zastonj.

Poučno potovanje planinskih kmetov na planšarsko šolo v Grabnerhof pri Admontu v Avstriji priredi sredi avgusta t. l. okrajni ekonom v Radovljici. Potovanje bo zelo poučno, ker se bodo natanko proučile razne poljedelske, živinorejske in planšarske naprave na vzornih posestvih in zavodih. Želeti je, da se udeležijo potovanja primerno število kmetovalcev, posebno iz goratih delov Slovenije. Ogledali si bomo planšarske in druge gospodarske naprave v Kallwang-u, v samostanu v Admontu, travniško šolo istotam, vzorna Grabnerske in Seebodenske planine, planšarsko šolo Grabnerhof, posestvo Spreitzenhof v Landlu, posestvo Landreit, morebiti tudi Rohschilddovo posestvo in planinske pašnike v Hinterbergu pri Waidhofen a. d. Ybbs, in tamkajšnje zadržne pašnike. Potovanje bo trajalo šest do sedem dni. Stroški na potovanju bodo znašali najmanj 15 šilingov dnevno brez železniške vožnje, treba pa računati z dnevnimi izdatki okrog 17 šilingov, t. j. okrog 140 Din na osebo in dan, v katerem znesku bodo zapadeli vsi dnevni izdatki, včevši neznatne stroške za vodstvo ekskurzije in napitnine, razven voženj. Kmetovalci, ki se odločijo udeležiti, naj sporoče nemudoma točne naslove okrajnemu ekonomu v Radovljici (Gorenjsko). Tej obvezni prijavi je priložiti 50 dinarjev za prireditvene stroške. Zadnji rok za priglasitve je do 8. avgusta t. l. — Zanimanci si morajo sami preskrbeti potne liste za Avstrijo. Potovanje se vrši le, če se obvezno priglasi najmanj petnajst posestnikov. Vse podrobnosti o nastopu potovanja i. dr. se sporoče priglasecem pravočasno pisnim putem.

Iz Prage. V torek 21. t. m. ob 23. uri je tu umrl po dolgi mučni bolezni previden s svetimi zakramenti naš ing. c. Vjekoslav Rako iz Čapline. Njegovi starši izgube z njim svojega neizmerno ljubljene sina edina, naše gibanje pa neustrašnega boritelja. Bil je pridlen dijak, iskren tovariš in kremenit značaj. Naj počiva v miru! — »Kreka«.

Iz Ljubljane.

Prelepa je trnovska lara, zato pa gremo v nedeljo vsi v Trnovo, kjer si obenem ogledamo tudi javno telovadbo orlovskega odseka Krakovo-Trnovo, ki se prične točno ob pol štirih in ki bo s svojim bogatim in zanimivim sporedom zadovoljila vsakega. Po telovadbi je na istem prostoru veselica.

G. Ernest Kramaršič, davčni upravitelj, dolgoletni igralec, blagajnik in vodja pisarne Ljudskega odra, je praznoval včeraj 27. julija petdesetletnico svojega rojstva. Zasluge tega skritega prosvetnega delavca za dramatično življenje naših ljubljanskih in predvsem podeželskih organizacij so neprecenljive, njegova osebnostna in požrtvovalna vnema za lepo predstavo v naših društvih, neprekosljiva. Naše najiskrenjeje čestitke k jubileju!

Umrli so v Ljubljani: Frančiška Haring, uradnikova žena, hiralica, 65 let. — Marija Gorenc, delavčeva hči, pol leta. — Marija Krainer, vdova umirovlj. železniškega ključničarja, hiralica, 76 let. — Rihard Jesih, čevljarški mojster, 25 let.

Društvo železniških upokojencev obvešča vse člane, da je umrla gospa Marija Greiner, in prosi za polnoštevilno udeležbo pri pogrebu, ki se vrši danes 28. julija ob pol 4 popoldne iz hiralnice, Vidovdanska cesta 9. — Odbor.

Primarij dr. Janko Polajnar ordinira za splošne in živčne bolezni dnevno od 10—12 in od 4—6 v Ilirski ulici št. 20 pri Taboru.

Iz Štajerske.

Monsignor univ. prof. dr. Matija Šlavič je obhajal 26. t. m. 25 letnico mašništva pri sv. Križu pri Ljutomeru. Pred tednom pa je obhajal 20 letnico svoje promocije za doktorja bogoslovja. Praznovanje je bilo združeno, kakor smo že poročali, s 25 letnico župnikovanja g. Weixla istotam. Čestilamo!

Strašno neurje pri Smartnem ob Paki. Dne 24. julija je bilo v Smartnem ob Paki strašno neurje. Ob 5 popoldne se je utrgal oblak. Deževalo je kakor bi iz škafa ulival eno uro. Posledice so strašne. Ceste je raztrgalo, na njive nasulo peska, kamna itd. Železnični tir je pretrgala voda na treh mestih. Železniški promet je bil ustavljen. Vlak, kateri je ravno odhajal iz Šoštanj, se je moral pri Go-

renjah ustaviti. Cela dolina je pod vodo. Na pravilo je milijonsko škodo.

Zverinski umor. Te dni se je zopet odkril v okolici Brezic nov zverinski umor. Celjska porota je imela v teku sedmih let po vojni večino ubojev in umorov ravno iz breziške kotline. Od teh je bil najbolj krvoloč in premišljen uboj orožnika Maverja. Dogodek se je izvršil tako-le: Lansko leto je meseca junija v Harmici blizu Dobove brez sledu izginil posestnik Franc Suler. Vsa poizvedovanja orožnikov so bila brez uspeha. Nekega dne pa je prišel k orožnikom sin pogrešanega Martin Suler s pismom, katerega je pisal oče iz Maribora, da je odšel na Francosko. V petek pa je v to temno zadevo nenadoma zasvetil nov žarek. V Harmici so bili na obisku neki Zagrebčani. Nek otrok — Zagrebčan se je igral z domačo vasko deco. Med igro se je ta otrok sprl s Sulerjevim sinčkom Slavkom. Slavko mu je pa zagrozil: »Ako ne boš tako napravil, te bom po glavi, kakor je atek starega očeta!« Te besede je slišal slučajno ondotni orožnik. Posrečilo se mu je, da je po spraševanju zvedel od Sulerjevega sinčka podrobnosti o umoru. Njegov oče Martin in mati sta ubila starega očeta Franca iz ga zakopala na njivi, kjer je rastle koruza. Oba zakonca in sorodnike je orožništvo takoj aretiralo. Kakor smo zvedeli, se je dal poleg obeh morilcev zapreti nek orožnik. Prisluškoval je pogovoru obeh. Mož Martin Suler je ženo rotal, naj se ne izda, nakar je žena izjavila, da tega ne bo storila in da si raje pusti meso rezati s telesa, kakor da bi priznala. Boji se samo, da ne bi sin česa izdal. Sodna komisija je v prisotnosti obeh izkopala truplo, ki je bilo komaj pol metra globoko zakopano. Skozi celo leto so njivo orali, pa do trupla niso prišli. Z vlaka se nudi na prizorišču, ki je komaj 40 m oddaljeno od žel. tira, sila mučen prizor. Vsa njiva, na kateri je rastle koruza, je pomandrana, v sredi pa je razkopana, kjer je ležalo truplo umorjenega. Zakonca Franc Sulec in njegova žena sta umorila pokojnega, ker sta hotela dobiti njegovo posestvo, ki je je še vedno držal v rokah.

Turneja članov mariborskega narodnega gledališča. V torek, 28. t. m. gostovanje mariborskega tria: Pavel Rasberger, Rado Železnik, Anta Kovačičeva v zdravilišču v Laškem, v sredo 29. v Št. Jurju ob j. ž., v četrtek 30. v Konjicah.

Povozil je brzovlak dne 26. t. m. ob 15 na progi Poljčane—Slov. Bistrica 18 letnega mladeniča Alojzija Gumzeja iz Laporja pri Slov. Bistrici. Dobil je težke poškodbe na glavi in desno nogo mu je odrezalo pod kolonom. Ostal je na mestu mrtev. Nesreča se je zgodila pri srečanju tovrnega in brzega vlaka. Ko je odvozil tovrni vlak, je hotel ponesrečeni stopiti čez progo, medtem je pa od nasprotni strani pridrel brzovlak, kateremu se ni mogel več umakniti.

Umrli je v Weizu na Zgornjem Štajerskem dne 24. julija t. l. Lapornik Franc, ključničar pri električnem podjetju. Rajni je bil rojen pri Sv. Lenartu nad Laškim iz ugledne hiše Lapornikov in je bil brat Vinka Lapornika, voditelja naše krajevne organizacije v Št. Lenartu in stric g. Deželaka, tajnika SLS v Kozjem. Rojen je bil l. 1874. Svetila mu večna luč!

IZ MARIBORA.

Visok gost. V soboto ob 15 je prispel semkaj z ljubljanskim brzovlakom P. Bernardinus Klumper, general frančiškanskega reda. Spremljali so ga na potu dr. p. Regalat Čebulj, provincial, dr. p. Frančišek Lulič, generalni vizitator in njegov tajnik. Na kolodvoru ga je sprejel tukajšnji p. gvardijan, pri cerkvi oo. frančiškanov pa je bil ob okrašenem vходу slovesen sprejem cele družine. General je prišel semkaj privatnim potom. V nedeljo je pri nas maševal v frančiškanski cerkvi ter se popoldne ob 14 odpeljal v Zagreb, od koder potuje v Budimpešto, kjer bo predsedoval provincialnemu kapitulju.

XI. redna seja občinskega sveta se vrši dne 4. avgusta 1925 ob 17 v običajnem prostoru. Med drugim je na dnevnem redu, če smo prav poučeni, tudi vprašanje zidave dveh mestnih hiš: ene za mestne urade in druge za stanovanja.

General v p. Maister je odšel na oddih na priljubljeno Zavrh pri Sv. Lenartu v Slov. Goricih. Zasluznemu narodnemu borcu, ki ga gotovi krogi iz znanih političnih vzrokov gledajo postrani, želimo prijetno počitniško življenje in zdravstveno okrevanje.

Prosvetna zveza objavlja: Dne 45. avgusta priredi prosv. zveza mladinski dan v Ložnem za rogaški okraj in pri Devici Mariji na Kamnu za vuzeniški in maremberški okraj. Mladinski dan se vrši po poznem sv. opravilu. Agitirajte za polnoštevilno udeležbo!

Zveza slovenskih vojakov, pododbor v Mariboru, dobiva stalno vedno večje število priglasevcev za shod na Brezjah 30. avgusta t. l. Odbor je radi velikega števila preskrbel, da bo vozil v soboto, 29. avgusta popoldne iz Maribora poseben vlak, ki bo sprejemal na vsaki postaji udeležence. Vrnili se bomo na Štajersko iz Otoč v nedeljo popoldne okrog 17. Če bo dovolj priglasevcev, bo štajerski pododbor preskrbel tudi na stranskih progah posebne vlake.

Zanimiv zakon. V stolnici sta se 26. t. m. poročila dva gluhonema zaročenca: Alojz Uršič, čevljarški pomočnik in Julijana Sekol, ši-

vijla. Oba sta se naučila v zavodu za gluho-neme dobro brati in pisati. Krega in prepira ne bo med njima. To je po 3 letih drugi slučaj take poroke.

Sobota in nedelja sta nas malo ohladili, ostala sta pa oba dneva popolnoma vsakdanja. Godba dravske divizije je bila na razpolago in čeprav je igrala v nedeljo, mesto napovedano soboto, je vendar šlo vse po programu. — Ohlajeno vreme je gnalo izletnike na Pohorje, pričakuje lepega razgleda, ki se jim je tudi v resnici nudil. Mašo je na vrhu daroval ravnatelj dr. Jerovšek. — Pozno v noči od sobote na nedeljo so privedli v tukajšnji bolnico tri ranjence. Dva Gradčana s šoferjem vred so se na potu iz Slovenjgradca med Sv. Lovrencem na Pohorju in Breznom prevrnili z motornega priklopnega voza. Obeima železnika sta se zvrgli desni roki iz sklepov in sta imela po celem hrbtu močne krvne podplutbe, dama pa je imela le manjše poškodbe. Nesreča torej tudi pri nas ne počiva. — V pondeljek nas je zapustil intendant tukajšnjega narodnega gledališča in je odšel na razstavo v Pariz.

Zastrupila se je v četrtek 24. julija t. l. 21 letna Sarman Marija. Vsaka zdravniška pomoč je bila izključena.

IZ CELJE.

Zopetno znižanje cen mesa. Ker so v zadnjem času cene živi živini zopet padle, namerava mestni magistrat ponovno cene mesa znižati. V ta namen se vrši v torek dne 28. t. m. na magistratu nova anketa, ki se bo pečala s tem vprašanjem in znižala cene v razmerju novih nabavnih cen za živino. Pri tej priliki polagamo merodajnim činiteljem na srce, da pri tem novem določevanju cen uredijo tudi cene drobovine. V zadnjem oglasu so bile normirane samo cene za vampe in pljuča, medtem ko cene za jetra in obisti niso bile upoštevane. Vsled tega prodajajo mesarji na pr. jetra še sedaj po Din 27 za kg, kar je odločno preveč. Ker se je magistrat kakor tudi okrajno glavarstvo oprijelo tega hvalevrednega dela, prosimo, da vzame v poštev tudi gornjo okolnost.

Nezadovoljni mesarji. Mesarska zadruga ni nič kaj zadovoljna z zadnjimi normiranimi cenami. Sedaj hoče doseči najmanj to, da bi se odstotek privage zvišal še za deset procentov, tako da bi v celoti stali mesarji dati 30% privage, to je običajnih 10, z mesom nato 10 dovoljenih in še novih zaprosenih 10 procentov. Magistrat pa stoji trdno na stališču zadnjih določenih cen.

Praznovalec Anšk so imeli v nedeljo veliko veselja. Dan je bil krasen in toplota po deževnem sobotnem popoldnevu ravno primerna, da so prijatelji Anšk poleteli v obilnem številu iz mesta na Teharje, kjer imajo ta dan pri podružnici sv. Ane svoje žegnanje. Nabralo se je tam veliko občinstva, seveda v prvi vrsti iz domače občine, a tudi iz izdatni meri iz našega mesta. Cerkvena slavnost je bila izvedena za Teharje v najstijajnejši obliki in je slavnost dneva zelo povzdignila. Tej cerkveni slavnosti je sledila nato prava ljudska veselica, kjer so ljudje napivali svojim Anškam, tu pa tam še celo malo preveč.

Zaupniki Kmečke zveze za okoliško občino so imeli v nedeljo predpoldne v Celju svoj sestanek, na katerem se je podalo poročilo o splošnem stanju v državi kakor tudi o tekočih zadevah okoliške občine. Tozadevne natančnejše podatke priobčimo jutri.

Debela toča je padala v nedeljo popoldne v Sevnici in okolici. Bila je debela kakor oreh in je trajal naliiv cel četrt ure. Škoda je seveda na poljih in vinogradih ogromna, ker je toča zajela velik kompleks okoli Sevnice.

Poslednji požari v okolici Celja so privedli ljudi do tega, da zvišujejo svojo zavarovalnino. Škoda, da ne izvršijo tega vsi posestniki, ker se navadno nesreče in požari pojavljajo ravno pri takih posestnikih, ki tega zvišanja niso še izpeljali. Tak žalosten slučaj se je pripetil v zadnjih dneh v Rifengozdu, kjer pogoreli sploh niso bili zavarovani. Ker se viharji z bliskom in gromom ponavljajo dnevno, opozarjamo vse kmete in posestnike nepremičnin, da se pravočasno zavarujejo proti takim nesrečam.

Telovadne potrebščine

kupite najceneje

»PRI AMERIKANCU« :: LJUBLJANA
STARI TRG ŠT. 10.

Zaloga klobukov in drugega mod. blaga.

Iz ostale Jugoslavije.

Katehet Valentin Canjko f. V Varaždinu je umrl dne 23. julija t. l. častni prisodnik nadškof. duh. sodišča in katehet na tamk. drž. ženskih šolah gospod Valentin Canjko, star 57 let. Odlični pokojnik je užival v vseh krogih spoštovanje in ljubezen. N. v m. p.

Ladjedelnštvo na Korčuli. Korčulanske ladjedelnice so izmed najstarejših v Sredozemskem morju. Tu so naročali svoje ladje že stari Grki in Liburnijci; posebno pa je cvetelo ladjedelnštvo na Korčuli za časa beneškega gospodstva. L. 1776. so Benečani premeštili svoj arzenal s Hvara na Korčulo, vsled česar je postala Korčula glavna beneška pomorska postaja. Od l. 1787. do 1798. je bilo v korčulanskih ladjedelnicah zaposlenih 15 konstruktorjev, 522 mojstrov, 87 delavcev, 69 tesarjev, 37 žagarjev, 82 valencev in 7 kipa-

jev, ki so izdelovali okraske za ladje; zgradili so v tem času 59 ladij za dolge vožnje, 143 za kratke, 16.531 za obalno plovbo, a popravili so 35 ladij za dolgo in 608 za kratko plovbo. V dobi velikih zmed v Evropi koncem 18. in začetkom 19. stoletja je Korčula štirikrat menjala svojega gospodarja in pri tem tudi gospodarsko zelo nazadovala. Ko so se razmere uredile, je imelo korčulansko ladjedelnštvo zopet svojo cvetočo dobo, ki je trajala od 1816. do 1870., ko se je v pomorskem prometu začel veliki preobrat z gradbo parnikov. Od l. 1816. do 1870. je bilo na Korčuli 94 konstruktorjev, 1342 mojstrov, 226 delavcev, 159 tesarjev, 102 žagarja, 402 valencev in 21 kipa-jev; zgradili pa so v tem času 156 ladij za dolgo plovbo, 760 za kratko, 38.249 za obalno; popravili pa so 131 velikih, 1500 malih in 1631 ladij za obalno plovbo. Avstrijska vojna mornarica je tudi kasneje še naročala na Korčuli svoje čolne in lesene maone. Še l. 1913. je prednjačila Korčula dalmatinskemu ladjedelnštvu v gradbi lesenih ladij; zgradili in popravili so 317 jadrnic in motornih čolnov. Svetovna vojna, italijanska okupacija in naša gospodarska kriza so prizadele korčulanskemu ladjedelnštvu težak udarec. Vendar se telkom tisočletij vkoreninjena obrt, ki se podčuje od očeta na sina, ne da ugonobiti, tem manj, ker čaka Dalmacija v pomorstvu naše nove narodne države nov, silen razvoj, kakor ga v vsej svoji zgodovini ni doživela večjega. V ta razvoj tudi korčulansko ladjedelnštvo trdno veruje in se skuša usmeriti v smislu novih zahtev in napredka. Ladjedelnice so se združile v zadrugo, da si skupaj naroče moderne stroje. Vlada je že tudi pokazala nekaj smisla za našo pomorsko industrijo in je naklonila korčulanskim ladjedelnicam državno podporo. Naša vojna mornarica je na Korčuli naročila nekaj čolnov. Delo se zopet razvija. Ni dvoma, da čaka korčulanske ladjedelnice nov procvit.

Novo delo Iva Vojnovića. Hrvatski listi poročajo, da dovrši Ivo Vojnović v kratkem novo dramo: »Predgovor nenapisane drame«. Drama ima zgodovinsko podlago, a junakinja je Rusinja Elizabeta Tarakova, ki je bila baje hči carice Elizabete Petrovne. Tarakova je nekaj časa živela v Dubrovniku, kjer se drama odigrava. Vojnović ima za vzporeditev drame že več ponudb iz Prage, Poljske in Nemčije.

Židovsko šolo v Osijeku zaprli. Prosvetni minister je odredil, da naj se židovska verska šola v Osijeku takoj zapre.

Kriminalni muzej v Beogradu. Notranje ministristvo je odredilo, da se osnuje v Beogradu kriminalni muzej, v katerem se bodo shranjevala vsa orodja in drugi predmeti, ki jih najdejo pri zločincih, ali ki so služila pri zločinih.

Za poletne suknjiče

Ia. češko platno v vseh barvah, lister, po značajno znižanih cenah, dalje Ia. angleško sukno za obleke dobite pri

DRAGO SCHWAB — Ljubljana.
Dvorni trg št. 3.

Iz Primorske.

Uboj na Libušnjem. Dne 24. t. m. zvečer sta se na Libušnjem sporekla 19letni Anton Cimprič in 73letni Anton Jug. Oba sta bila nekoliko vinjena ter sta si končno začela deliti zausenke. Vmešal se je Cimpričev nečak, ki je sunil strica z nožem tako nesrečno, da mu je prebodel srce. Stari Cimprič je na mestu izdihnil.

Jugoslovanske narodne pravice na Reki. »Piccolo« in drugi italijanski listi se že nekaj dni pečajo z narodnomanjšinskimi pravicami, ki jih nettunska pogodba priznava Jugoslovonom na Reki. Na dve strani tolčejo: po eni strani hočejo opravičiti Mussolinijevu vladu pred Italijani, češ da je z narodnimi koncesijami Jugoslovonom na Reki zagotovila enake pravice Italijanom v Dalmaciji; po drugi strani pa napol proseč napol grozeč zaklinjajo Jugoslovane, naj ne goje nikakih nakan proti italijanskemu značaju Reke. Ta značaj je bil seveda vedno zelo problematičen in Italijani dobro vedo, zakaj se prav ob sedanjem položaju Reke tako tresejo zanj. Življenje se seveda za ta njihov strah ne bo zmenilo in tudi ne za točno opredeljene omejitve v pisanih pogodbah priznanih pravic in pojde svojo pot naprej. Če pa hočejo Italijani za vsako ceno izključno italijansko Reko, jo končno tudi lahko imajo; zapro naj jo popolnoma proti Jugoslaviji. Jugoslavija bi to brez vseh težav prenesla; kako bi bilo z Reko, naj premišljajo Italijani sami. S tem pa ni rečeno, da naj bi jugoslovanski živelj na Reki uganjal kako napadalno nacionalistično politiko; nasprotno, skuša naj najti iskren sporazum z italijanskim življenjem, a ne kot nekak vsiljeni gost ali celo tujec, marveč kot enakopraven gospodar na tuji zemlji. Enako stališče bodo morali zavzeti Italijani tudi nasproti ostalim šeststotisočim Slovanom v Julijski Krajini, ako hočejo, da jim pogodbe z Jugoslavijo dejansko prinese tiste koristi, ki jih tako nujno žele in potrebujejo.

VELIK POŽAR.

Havanna, 27. (Izv.) V Regli pri Havanni je zgorelo 6 šup, v katerih se je nahajal železniški material in 5000 vreč sladkorja. Škoda znaša 2 in pol milijona dolarjev.

Slavnostni dnevi v Splitu ob priliki otvoritve liške železnice.

OTVORITEV JADRANSKE RAZSTAVE.

Split, 27. julija. (Izv.) Včeraj in danes popoldne so se tu vršile slavnosti, ki so bile prirejene v zvezi z otvoritvijo nove železniške zveze. — Včeraj ob 8 se je zbrala ogromna množica gostov, meščanov in kmetov iz bližnje okolice okrog spomenika Maruličevega. Prišla so vsa splitska društva in se v lepem redu postavila na določena mesta. Ob 9 je tajnik odbora za odkritje spomenika megr. Bulić slovesno odkril spomenik in ga izročil v varstvo predsedniku mestne občine dr. Tartagliu, da ga mestna občina čuva in tako ohrani spomin na svojega velikega meščana, da bo njegov duh še nadalje budil ponos, katerega je med svojimi rojaki vzbudil Marulič. Po govoru dr. Tartaglije je prvi položil na spomenik venec admiral Prica v imenu kralja. Venec ima naslov: »Kralj Aleksander velikemu Splitanu Maruliču.« Za njim sta govorila in položila venec zastopnika vlade ministra dr. Radojević in dr. Krajač. Dr. Krajač je poudarjal, da je današnji dan praznik narodne zavesti in narodne zmage ter da naj bo duh Maruličev klicar k novim uspehom in novemu napredku Dalmacije. Nato so položila venec vsa navzoča društva, tako da je bil spomenik ves zasut z veneci in narodnimi zastavami.

Nato so se podali vsi udeleženci odkritja spomenika in lepem sprevodu v splitsko gledališče, kjer se je nato vršila slovesna otvoritev Jadranske razstave. V prisotnosti admiral Prica, zastopnikov vlade in vseh dalmatinskih mest je predsednik v lepem govoru odprl raz-

stavo in poudarjal, kolikšnega pomena je ta razstava za napredek Dalmacije, da je znak moči in volje za nov razvoj. Admiral Prica je pozdravil otvoritev v imenu kralja. Jadranska razstava je razvrščena v štirih poslopih: gledališču, kmetijski šoli, potniškem uradu in v realki, ker nobena zgradba ni bila sama dovolj velika za prireditve razstave.

Na razstavi so zastopane vse panoge gospodarstva, ki zanimajo Dalmacijo in so važne za njeno zgodovino in njen bodoči razvoj. Na razstavi je razvidna umetnost dalmatinskih slikarjev in kiparjev, najlepši pa je oddelek, kjer vidimo modele najrazličnejših ladij in bark in modele ladij, ki se še grade za plovbo po našem Jadranu. Radi velikega obsega razstave ta še ni popolna in prihajajo še vedno novi razstavniki predmeti, tako da bo razstava popolna šele čez nekaj dni.

Razstava ostane odprta do 25. avgusta. Ves dan je preživel Split v manifestacijah, ves čas so se vršile različne sportne tekme in prireditve naših mornarjev. Krona vseh slavnosti pa je bila krasno prirejena in izvedena beneška noč. — Popoldne je priredil predsednik obrtne zbornice dr. Rastić na čast gostom prigrižek na največjem vrhu krasnega splitskega sprehajališča — Marjana.

Danes jutraj so se slavnosti in sportne prireditve nadaljevale, mnogi gostje pa so se odpeljali z ladjami do Trogira. Popoldne pa so se gostje vrnili in večina je že odpotovala nocoj s posebnimi vlaki iz Splita.

Franjo Šuklje:

O naših železnicah.

III.

Preleg v prejšnjih člankih označenih prog nam predvsem treba transverzalko. Kje naj ista teče? Odgovor je »kako na dlan!« Murska Soba je že danes zvezana preko Ormoža s Ptujem. S te postaje naj se prične nova zgradba skozi dolino Sotle čez Brežice preko Kostanjevice do Novega mesta. Omenjam, da je dotična črta že študirana in vsaj v oddelku Brežice—Novo mesto bila je že l. 1912. trasa revidirana. Zdavno bi morala ta tudi v vojaškem oziru prevažna proga biti zgrajena in prometu izročena, da ni po mojem odstopu kot deželni glavar moj naslednik, žal, zamenjal znameniti ta projekt ter navzlic drezanju od strani železniškega ministristva pustil zaspati celo stvar.

Iz Novega mesta dalje imate itak že 9 km obratovane železnice do postaje Straža—Dol. Toplice. To progo treba nadaljevati preko Soteske do Dvora, med Dvorom in Žužemberkom prekorati Krko in na njenem desnem obrežju se razvijati po dokaj ugodnem položju do visoke planote zapuščene Suhe Krajine ter dalje preko Starega loga naravnost do postaje v Kočevju, kjer bi se nehala projektirana transverzalna črta.

Eminenten gospodarski pomen nasvetovane železnice je povsem jasen. Mi pridobimo ž njo nič manj nego pet železniških križišč: Ormož, Ptuj, Brežice, Novo mesto in Kočevje. Med postajama na Straži in Soteski se da napraviti postajališče pri Vrhpolju, kar bi sila koristilo znamenitemu kopališču v Dol. Toplicah, sedaj preoddaljenemu od železnice, ki ga i jaz smelo nazivljem »biser Slovenije«. Pomagalo bi se izdatno vsej dolini gornje Krke, ki že po mnogostevilnih kataraktih te čudovite reke nudi možnost večjega industrijskega razvitka. Iz svojega srtvila bi se zgradila od sveta pozabljena Suha Krajina, vsa pokrajina pa, počenši od madžarske meje pri Murski Soboti do gozdnatega kočevskega okraja bi bila zvezana po železniškem tiru, ki bi po najkrajši črti prepeljal potnike in tovarno blago do pristanišča na Sušaku!

Dostavljam, da je na celi več stotin dolgi črti most čez Savo pri Brežicah edini večji objekt, ki bi mogel delati količkaj priglavitve železniškim inženierjem.

S te glavne proge naj se odcepi nekaj kratkih stranskih vej, narekovanih uže po naravi sami. Mar ni sramota, da se v sedmem letu našega državnega obstoja še do dandanes nismo toliko ojunčili, da bi zgradili malo nad 10 km železnice ter zvezali Rogatec s sosedno Krapino? Še sedaj se mora Belgrajčan in Zagrebčan voziti v priljubljeno Rogaško Slatino preko Zidanega mosta, Celja, Grobelnega do slatinskega kopališča! Namesto, da bi iz Zagreba do Slatine moral voziti le 57 km, je danes prisiljen, voziti 138 km, tedaj celih 81 km več nego bi trebal! Odveč je tukaj vsaka beseda. Tesnoprčni madžarski šovinizem je preprečil naravni stik, toda, kar je zakrivil brutalni madžarski sosed, to nadajujemo mi sami, Slovenci in Hrvati s svojo brezbriznostjo in belgrajska železniška uprava z nepopisno svojo indolenco!

Dalje je oziroma vredna direktna zveza Maribora preko Slovenskih goric do stikalnice s predlagano transverzalnno progo. Proga Sevnica—Šentjanž (Krmelj) je

itak uže uzakonjena; prav v doglednem času bo moralo priti do uresničenja te kratke in vendar zelo važne zveze. Mimogrede naj povem svoje osebno mnenje, da ne bi hotel položiti trase po dolini Mirne, temveč potegniti bi progo nekoliko bližje proti župni vasi Šentjanž, tam napravil malo postajališče in od tod krenil preko Boštajna do Sevnice. Varianta bi bolj služila interesom prebivalstva kakor tudi koristim lepo se razvijajočega premogokopa v Krmelju. Na vsak način zasluži stvar, da jo tehnično dobro pretehtajo, predem se odločijo za sicer za par km krajšo, a mnogo bolj nerodno progo skozi samotno, in deloma preozko Mirnsko sotesko.

Še eno znamenito črto naj omenim: železnico, ki naj se odcepi od postaje Polzela na progi Celje—Velenje—Dravograd ter naj drži na Kranjsko. Zamisliti si jo tako, da bi stekla preko Vranskega skozi »Crni Graben«, Lukovico, rezala kamniško Inkelko med Domžalami in Mengšem, od tod pri Smledniku čez Savo in po ravnem sorskem naravnost do škojfe Loke. Nazival bi to progo »Savinjsko-gorenjsko transverzalko«.

Vem sicer, da se s tem predlogom ne bom posebno prikupil Kamničanom, toda iz tehničnih gospodarskih, vojaških in železniško-političnih razlogov moram dati prednost gori razloženemu projektu.

IV.

Upoštevajoč koristi našega narodnega gospodarstva pa nikakor in nikoli ne smemo prezirati državnih interesov. Najvažnejša železniška zveza je in ostane tudi za nas Slovence zveza s kraljevim Beogradom. Do danes je ta zveza slaba in pomanjkljiva. Kako tudi ne? Saj je ona vražja madžarska prometna politika, vodena po baš tako darovitem kakor brutalno-brezobzirnem ministru Barossu namenoma delala na to, da se na škodo Hrvatov in Srbijancem neguje Budimpešta. Ako si hotel v nujnih opravkih n. pr. iz Zagreba v Beograd, nikakor nisi smel po najbližji naravni poti, narekovani po toku Save, mimo slavonske Mitrovice do srbske prestolice, temveč si bil primoran voziti se najprej v Budimpešto in od tod čez Szegedin, Subotico, Indijo v Beograd! Navzlic velikanskemu ovinku si prišel prej in si se vozil neprimerno bolj udobno, nego po direktni progi! Perfidnost madžarske politike se še dandanes razvidi iz kakovosti teh železnic, zlasti na progi Vinkovci—Zemun—Beograd. Postaje mnogo prereditve, povsod premalo tirov, postajna postopja povsem nedostatna — tako izgleda glavna prometna žila našega kraljevstva, železnica Zagreb—Beograd. Tudi interese Slovenije zahteva, da se ta proga čimprej popravi ter v tak stan dene, kakor ga kažejo moderne glavne proge. V prvi vrsti naj se položi drugi tir od Zidanega mosta do Beograda; stroški te korenite spremembe bodo pač veliki, toda po olajšanem in cenejšem obratu se bodo prav kmalu izplačevali.

In kaj naj porečem o drugi naši zvezi z našo stolicco, o železnici, ki vodi iz Ljubljane preko Novega mesta v Karlovec in dalje? Kar je te proge na Kranjskem ozemlju, tedaj do mejne postaje pri Bubnjarih, je solidno zidana. Ali zadnji kočček, Bubnjari—Karlovec, da se Bogu smili! To vam je vicinalka najslabše vrste, vožnja po njej zlasti pri postaji Ozalji združena z uprav smrtno nevarnostjo in istinito čudo je, da se na tej delni črti še ni pripetilo več velikih železniških nesreč. Kako neugodno vpliva mizerost te stavbe na obrat, razviditi

takoj, kakor hitro si malo natančneje ogledaš vozni red. Vseh 133 km iz Ljubljane do Bubnarjev prevoziš z navadnim vlakom v manj kot 5 urah, s požurjenim celo v dobrih štirih urah, navzlic temu, da ti vlak stoji na doljenjskem kolodvoru, v Grosupljem, v Novem mestu (celih 15 min.) po dlje časa. Za bore 29 km pa iz Bubnarjev do Karlovca in brez daljših presledkov na pojedinih postajah pa rabiš skoraj celo uro! In to navzlic dejstvu, da je v tem oddelku teren nad vse ugoden, dočim je na ostali progi deloma dokaj težaven. Opasno bi bilo hitreje voziti, kajti če poženš hitreje, ti skoči vlak s tira, zavrne se v Kolpo ter nastane nepregledna železnična katastrofa! Neverjetno je, da gospodje v Belgradu in Zagrebu čisto apatično gledajo te škandalozne razmere ter mirnodušno čakajo trenutka, ko jim bo velika železniška nesreča zdramila prekoslato vest!

Prezidava sklepne proge Bubnarci—Karlovci, ojačanje spodnjega in gornjega trupla do mere, ki jo kaže proga iz Novega mesta do hrvatske meje, mora tedaj biti integrirajoči del našega železniškega programa.

Pri kraju sem, vsaj kar se tiče stavbenega načrta. Ali nikakor ne zadošča, da so železnice solidno zgrajene, marveč morajo biti tudi dobro obratovane. Je-li je dandanes obrat na naših državnih železnicah vzoren, brezhiben ali vsaj zadovoljiv? Zanimam. Na Slovenskem gre še nekako, povsod drugod je nered, nesnaga in netočnost. Inostrane se zgraža, domačin trpi in glasno ali na tihem preklinja. Temu se sicer ne čudim. Druge volje priznavam vse vrline srbskega plemena, njegovo hrabrost in darovitost, domoljublje njegovo in državniški nagon, toda navzlic vsemu temu so železnice instrument, ki ga Srbi ne obvladajo. Zlasti pa je naša država s svojim nerednim, obenem pa pretiranim birokratizmom naravnost nesposobna dobro, štedljivo in dobičkonosno obratovati naše železnice. Ali to neveselo dejstvo ne opravičuje onih moč, ki se bavijo z mislijo, da bi bilo najbolje, ako bi vsaj na Slovenskem in vsaj pri onih železnicah, ki so last zasebnih delniških družb, mi sami vzeli stvar v roke ter sami začeli obratovati svoje lastne proge?

Le mimogrede se dotikam tega prevažnega vprašanja. Obratam se danes rajše do slovenskega občinstva, naj se zdrami iz one letargije, ki se ga je polastila glede železniških zadev ter se obratam prod vsem do naših poslancev, naj čim večjo pozornost posvetijo železniškemu problemu in krepko podpirajo prizadevanja onih, ki se bavijo z zboljšanjem tozadevnih razmer!

Na dalmatinskem Rabu koncem julija 1925.

Učiteljski vestnik.

Ponočno delo v ministru prosvete. Po zadnji učiteljski skupščini, ki se vršila v Belgradu in soglasno obsodila delo g. Pribičevića, so v tem ministru, posebno v osebnem oddelku, pričeli tudi ponoči pisati dekrete, najprej za nagrado vsem Pribičevićem hlapcem in takoj za tem pa za osvoje vsem Pribičevićem nasprotnikom. Srbi pravijo, da so bili to poslednji kačji piki. Nekaj sličnega se sedaj godi tudi v ljubljanskem prosvetnem oddelku, kjer nekdo pridno hiti pospravljati razne nečedne akte s svoje mize.

»Prve drobtine z najnovejše politične mišle poslanca Pucelja.« Pod tem naslovom poroča »Slov. Narod« med političnimi vestmi, da je gosp. Pucelj uspešno interveniral za šol. upravitelja Iv. Pirnata, ki so ga naši SDemokrati poglali iz Mokronoga v Žužemberk. Mi nimamo vzroka potegovati se za g. Pirnata, am-

pak način, kako so ga bili prestavili, je obsojdo vreden in zato je prav, da se mu da zadoščenje; kajti, če imate kaj proti njemu, bili bi uvedli disciplinarno postopanje in nihče bi vam ne mogel očitati nasilja in korupcije. V isti notici pa hvali tov. Herbsta, češ, da se odlikuje po službeni vnemi, korektnosti in nacionalnem delu izven urada. Hinavci! Ali vas ni sram! Če je gospod Herbst tak, zakaj ste ga pa poglali iz Ljubljane? Ali prej niste tega vedeli? Herbst je v Mokronogu ravno tak, kakršen je bil v Ljubljani. V Mokronogu pa menda ni nihče drugi prošil za razpisano upraviteljsko mesto — izvzemši Herbsta — zato mu hočete sedaj peti slavo, ko ni dolgo tega, odkar ste ga preganjali!

Šolski nadzorniki v partizanski službi. Letošnji učiteljski kongres se bode vršil koncem avgusta v Subotici. Prvotno je bil določen neki večji kraj v Srbiji, a so sklep spremenili, ker vedo, da bi srbsko učiteljstvo, ki v ogromni večini pribeževanje obsoja, bilo v večini. Zbrali so si sedaj Subotico, kamor upajo UJU-jarji dobiti dovoljno število hlapčevskih kreatur iz Dalmacije in Slovenije in tako dobiti premoč. Kako jim pa že tudi tukaj trda prede, se vidi iz tega, da zahtevajo prijave potom šolskih nadzornikov, ki so seveda najvernejši in udanejši sluga Pribičevićevega režima.

Opazovanja povodom poplave v Poljanski dolini.

V četrtek ob 5 popoldne je v dvorani ljubljanskega magistrata predaval g. inženier dr. Mir. Kassal, univerzitetni profesor, o svojih opazovanjih povodom zadnje poplave v Poljanski dolini. Izjavil je sledeče:

Približno pred enim mesecem je zadela Poljansko dolino vodna katastrofa, ki je povzročila kakor znano izredno velike škode. Prepotoval sem dolino od Škofje Loke do Žirov, ter morem dati o svojih opazovanjih sledeče poročilo:

Ako se ne oziram na škode, ki so nastale na travnikih in vrtovih v neposredni bližini Žirov vsled nanošenega peska in gramoza, je glavna škoda ter nesreča zadela vodno napravo električne strojne družbe v Zireh, kateremu objektu hočem posvetiti prvo pozornost. Jez predmetne elektrarne je zgrajen nad utokom potoka Zavodnice. Padavinska površina od izvira Poljanske, ter njih dotokov do profila jezu znaša po vodnem katastru 100,7 kvadr. kilometra. Po vodnem katastru znaša vsakoletna nizka voda 760 litrov na sek. 10 mesečna voda 950 litrov na sek. 8 mesečna voda 1730 litrov na sek., ter nekako 9 mesečna voda okoli 1500 litrov na sek. (obratna množina). Ako preračunam vodne množine po znanih enačbah Iškowskega, dobim za vsakoletno nizko vodo 800 litrov na sek., množino, s katero je mogoče za večji del leta računati 1400 litrov na sek., ter največjo katastrofalno vodno množino 200 kub. metrov na sek. Ti rezultati se ujemajo zelo dobro z vodnim katastrofom, kar mi naj služi kot dokaz, da so koeficienti v Iškowskijevih enačbah pravilno voljeni. Dolžina Poljanske od izvira do profila jezu znaša 16 km, za katere dolžine navaja Honsell kot katastrofalno vodno množino 2 kub. metra na 1 kvadratni meter padavinske površine. Po tem bi znašala katastrofalna vodna množina pri 100 km padavinske površine 200 kub. metrov na sek., t. j. dobim isti rezultat kakor pri Iškowskem. Kot temelj študije hočem torej v nadaljnjem računati s tem, da se je pretakalo ob katastrofi skozi strugo Poljansko 200 kub. metrov na sek. Dolžina krone jezu žirovske vodne naprave znaša okoli 60 m. Pri katastrofalni vodni množini 200 kub. metrov na sek. je morala potemtakem, ako računam po enačbah za popolni prepad, pretakati voda v višini 126 cm nad kromu jezu. Ker je krona jezu izpeljana povprečno 6 m nad dnem struge, je znašala globočina vode tik pred jezom okoli 730 cm, dočim cenim glede na vodne množine in profil vodno globočino pred jezom na kakš 2 m. Prepada višina, t. j. razlika med zgornjo in spodnjo vodno gladino, je znašala potemtakem 5 m 26 centimetrov. Ako bi bil jez brezhibno zgrajen, bi bil moral tudi pri tej znatni vodni množini obstati. Toda k nesreči se je velik del jezu ob desnem bregu podrli. Podrti del jezu, ako ne upoštevam njegovega zidovanja, v kolikor je že sezidano na suhem, znaša nekaj nad 20 m, pri višini nad dnem struge 6 m. Ko se je jez takorekto v enem trenutku podrli, ter skoraj brez sledu izginil v valovih, je nastalo iz stališča zakonov hidraulike isto

dejstvo, kakor bi se naenkrat potegnila velikanska zatvornica v dolžini 20 m ter povprečni globočini 6 m, to je zatvornica 120 kvadr. metrov ploskve. Preračunano po znanih enačbah za nepopolni prepad pri višini spodnje gladine 2 m ter skupni višini 7,26 m, dobim, da je moralo v prvem trenutku odtekat skozi podrli del jezu 800 kub. metrov na sekundo ter čez krono jezu, v kolikor je obstal, to je v dolžini 40 m, nadaljnjih 130 kub. metrov na sek. Skupaj torej 930 kub. metrov na sek. To pa je bil seveda le prvi val, po katerem se je morala vodna gladina v nekaj sekundah znižati, ter je voda prenehala pretakati čez krono jezu, ki je obstal, ter se je valila naprej izključno le skozi podrli del jezu. V tem trenutku je moralo odhajati od začetka skozi odprtino jezu okoli 800 kub. metrov na sek., to je štirikrat toliko kakor je znašal dotok vode. Nad jezom, ki ima znatno višino ter je takorekto že vodna pregrada, pa je bilo nakopičeno pri dolžini vodnega bazena 200 m ter profilu bazena tik ob jezu 300 kvadr. m, vsaj skupno 300.000 kub. metrov vode. Vodna gladina bazena se je po predoru jezu začela zniževati, katero zniževanje je trajalo toliko časa, dokler ni nastala kontinuiteta v odtoku in pritoku. Čas, ki ga je bilo za to treba, bi znašal pri odtoku 800 kub. metrov 375 sekund, ali pri povprečnem odtoku dvojni čas, to je 750 sekund ali približno 13 minut. Ta račun se ujema z izjavami očitcev, ki zatrjujejo, da je vodna gladina Poljanske silno narasla, toda naenkrat se je privrnil vodni val, ki je takorekto v momentu zvišal vodno gladino že itak narasle Poljanske za 1 do 2 metra. Ta val je trajal približno četrt ure, nakar je začela voda zopet naglo padati. Da podprem gorenje navedene številke, sem izvršil še merjenja v profilu približno 1 km pod jezom, to je v onem profilu, kjer so bile izpeljane tlačne cevi elektrarne čez strugo Poljansko. Največja od sedaj znana vodna višina v tem profilu, ki bi torej odgovarjala izračunani katastrofalni vodni množini 200 kub. metrov na sek., je bila taka, da je bila globočina vode 3,50 m pri širini profila 40 m. Ta višina odgovarja pretočnemu profilu 84 kvadr. m pri omočenem obsegu 40 m. Hitrost vode znaša potemtakem 2,40 m na sek. ter po Kutterjevi enačbi izračunani padec vodne gladine 1,30 pro mille. Pri vodni množini 700 kub. metrov na sek., to je pri množini, ki se je pretakala v tem profilu neposredno po katastrofi jezu, je znašala globočina vode po izjavi očitcev 650 cm, kar odgovarja pretočnemu profilu 160 kvadr. metrov ter hitrosti vode 4,4 m na sek. Po Kutterjevi enačbi bi znašal v tem trenutku padec vodne gladine 1,7 pro mille, kar je napram izračunjenemu padcu 1,3 pro mille pri množini 200 kub. metrov na sek. dobro mogoče. Iz tega je razvidno, da je moje številke smatrati za precej računsko zanesljive ter podprte.

Iz teh številk pa je takoj razvidno, za kako ogromno višino je morala narasti voda v celem vodotoku od jezu žirovske elektrarne naprej, ter je takoj razvidno, da je katastrofalne posledice povodnji prišle precejšnji meri na račun katastrofe žirovskega jezu. Uverjen sem po študiju na licu mesta, da bi v slučaju, da je obstal žirovski jez, najbrž obstala tudi Gladekova žaga, obstalo bi cevi elektrarne, ter gotovo vsaj nekaj lesenih jezov, ki jih je voda, izvzemši enega (v Poljanah), vse odnesla.

Nadaljna moja opazovanja se nanašajo na nižje jezove v Poljanski dolini od žirovske elektrarne navzdol. Zanimivo je, da je voda popolnoma porušila, ter skoraj brez sledu odnesla betonski jez posestnika Stanovnika v Gorenji vasi, dočim so vsi ostali leseni jezovi ostali takorekto neporušeni. Še bolj zanimivo je, da je betonski jez v Gorenji vasi voda odnesla že prej, ko se je prignal že gori navedeni vodni val, dočim so leseni jezovi prenesli tudi izredne vodne množine, nastale po predrtju žirovskega jezu. Toda betonski jez v Gorenji vasi, ki je bil zgrajen šele lanskega leta po nekem zidarskem mojstru iz Škofje Loke, je bil naravnost vzor nerazumljive površnosti. Objekt je bil izvršen v nezadostnih dimenzijah, brez podjaza, brez zavarovanja z zagatnimi stenami, ter z nezadostno fundacijo. Da mora biti tako nestrokovno ter po nestrokovnjaku projektirani in zgrajeni objekt slabšeji, kot sicer primitivno, toda strokovno izvršeni leseni jezi, je jasno. Dotaknil bi se še vprašanja ekonomije lesenih mostov, o katerih je znano, da jih vsaka povodenj ogroža, toda pridržim si tozadevno študijo za neko prihodnje predavanje.

Poravnajte naročnino!

Glasha.

Skladatelj Emil Adamčič je zložil osem lahkih moških zborov na narodno besedilo iz Streklejeve zbirke in jih je poklonil pevskemu društvu »Ljub-

ljanski Zvon« ob njegovi dvajsetletnici. Zbirka izide v jeseni v založbi »Ljubljanskega Zvona«.

»Ave Marija« — 4 Marijine pesmi za mešan zbor, zložil Alojzij Mihelič. Drugi natis. Odobren od preč. knezošk. ordinariata v Mariboru in Ljubljani. Celje 1925. Cena 10 Dni. Dobiva se pri Jug. knjigarni v Ljubljani in v trgovini Leskovšek in Gorčar v Celju. — Te skladbe, zložene v lahkem slogu, bodo zlasti našim podeželskim zborom dobro dosle. Vse štiri pesmi diči plemenita melodika v skozinsko cerkvenem duhu. Tudi v harmoničnem oziru so vse korektno, tako da je težko reči, kateri bi dali prednost. Št. 1, 2 in 4 se bodo namah povsod priljubile, le št. 3 je za tenor v dveh predzadnjih taktih malo visoka (5 zaporednih ges-ov). Z ozirom na popolno stagnacijo in neplodovitost naših cerkvenih skladateljev (izvzemši Premrla Sattnerja in dr. Kimoveca) so te pesmi posebno dobrodošle in smo g. Miheliču hvaležni, da se je zopet oglašil in nam podal sicer majhno, a ljubko zbirko, ki zasluži priznanje in toplo priporočilo.

Turistika in sport.

MEDDRŽAVNI LAHKOATLETSKI MEETING NA DUNAJU.

Avstrijska lahkootleška zveza je priredila v soboto in nedeljo v proslavo petindvajsetletnice svojega obstoja velik lahkootleški meeting, na katerem so nastopile lahkootleške reprezentante Nemčije, Madžarske, Češkoslovaške, Jugoslavije in Avstrije. Za prireditve je vladalo razmeroma veliko zanimanje; prisostvovalo jim je do 10.000 gledalcev, med njimi oficijelni zastopniki raznih držav in oblasti. V jugoslovanskem timu sta nastopila tudi dva ljubljanska atleta, dr. Perpar in Valtrich, ostali so pripadali večinoma zagrebškimi klubom, močnejše zastopanje je bil še V. Bečkerek, ki je postal 3 tekmovalce.

Koncem tekmovalja v soboto je zavzemala vodilno pozicijo Madžarska, v nedeljo pa jo je prekosila Nemčija, ki je dosegla v celotni klasifikaciji prvo mesto z 69 točkami. Za njo so se placirali Madžarska (65,5 točk), Češkoslovaška (38,5), Avstrija (15) ter končno Jugoslavija (7). Podrobne rezultate, ki so deloma izvanredno dobri, prinesemo jutri. Za Jugoslavijo je dosegel edino prvo mesto Ambroszy (Bečkerek) v metu krogle s 13,74 m. V splošnem so Jugoslovani dosegli mnogo manj kot je od njih pričakovala posebno domača javnost. Neuspeh omili vsaj nekoliko okoliščina, da nismo mogli poslati na tekmovalje vseh svojih najboljših moči.

NOGOMET.

V Ljubljani se je odigrala v nedeljo poslednja prvenstvena tekma sezone 1924-25, in sicer kvalifikacijska tekma za prvenstvo II. razreda nogometne podzveze med SK Slovanom, prvakom ljubljanskega II. razreda, ter SK Ptujem, prvakom mariborskega II. razreda. S prvenstvom II. razreda je zvezano napredovanje med podzvezne prvorazredne klube. Tekma, ki je bila mizerno obiskana — na igrišču ni bilo niti 100 gledalcev — je nudila slabi borbi. Zmagajo je dosegel taktično daleko boljši in boljše vigrani Slovan v razmerju 3:0. Obe moštvi sta igrali trdo, na tehnično stran igre se z nobena strani ni polagalo mnogo pažnje. Ptuj je bil izrazito slab v obrambi, prav dober pa je bil njegov srednji krilec Baumgartner, ki je znatno nadkriljeval ostale igrače obeh moštev. Ugodno se je opazila nadalje tudi leva stran Slovanovega forwarda z dobro izpeljanimi napadi.

Tekme za juniorski pokal SK Ilirije so se nadaljevale v soboto in nedeljo na igrišču Ilirije. O sobotni tekmi med Hermesom in Reko, ki je zaključila s 5:2 za Reko, smo že poročali. V nedeljo dopoldne je zmagala Ilirija s 5:0 nad Olimpijo, potem ko je izpadel I. polčas nedolgočasno 0:0. Juniorski Ilirije to pot niso ugajali tako kot v prejšnjih igrah. Posebno slab dan je imel notranji napadalni trio, ki je skazil v prvem polčasu nešteto zrelh situacij. Olimp je podal izredno požrtvovalno igro ter mnogokrat ogrožal gol Ilirije; tehnično je zastajal za Ilirijo. — V prihodnjem kolu 2. avgusta se sestane Ilirija s SSK Mariborom, zmagovalec dobi v končni tekmi dne 9. avgusta za protivnika SK Reko, ki se je z zmagom nad Hermesom že v soboto kvalificirala za finale. — Prihodnjo kolo bodo najbrže spremljale tekme za utešno darilo med klubskega odbora med moštvi, ki so izgubili v tekmah I. in II. kola in ki jih hoče m. o. te dni na knadno razpisati.

V Zagrebu so zmagali dunajski Amaterji nad Concordijo z 2:0 in 5:0. Gradjanski in HASK sta igrala prijateljsko tekmo z izidom 2:2. Tudi v Zagrebu so bile tekme zelo slabo obiskane, dokaz, da poletni meseci niso prikladni za nogometne prireditve.

Poizvedovanja.

Izgubila se je v petek od trga do Karlovške ceste knjiga odjemalcev. Pošten najditelj se prosi, da jo odda proti nagradi na policiji.

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski spisal Jules Verne. — Poslovenil A. B.

Razume se, da je bilo v takem ozemlju kaj težko najti pot. Skoro neprestana razburkanost andskega ogródja jo često skrivi, zapelje, in značilnejši predmeti, po katerih se ravnaš, niso več na svojem mestu. Vodnik se je često ustavljal, obotavljal, pogledoval okrog sebe, motril obliko skal, iskal v krhkem kamenu indijanskih sledov. Vsaka orientacija je postala nemogoča.

Glenarvan je sledil vodniku korak za korakom; razumel je, čutil je njegovo naraščajočo zadrego pri težavnem potu; ni si ga upal spraševati, ker je mislil, da je z mežgarij tako kot z mežgi, da se je bolje prepustiti njih instinktu kot pameti.

Tako je vodnik blodil na slepo srečo še več kot eno uro in se vzpenjal v vedno višje in višje gorske pasove. Nazadnje pa se je moral kar kratko in malo ustaviti. Znašli so se na koncu ozke doline, ene od onih sotesk, ki jim pravijo Indijanci »spranjet«.

Navpična stena iz porfirja je zapirala pot. Potem ko je zaman iskal izhoda, je vodnik razjahal, prekril roke in čakal. Glenarvan se mu je približal.

»Ali smo zašli?« je vprašal.

»Ne, mylord,« je odgovoril vodnik.

»Pa vendar nismo na antuškem prelazu?«

— Smo.

— Ali se ne motite?

— Ne motim se. Glejte, tu je ostanek ognja, ki so ga pri njem grel Indijanci, tamkaj pa so sledovi, ki so jih pustile njih črede konj in ovac.

— Torej so šli do tei notil

— Da šli so, pa ne bodo hodili več. Zadnji potres je onemogočil prehod...

— Za mule, je odgovoril major, ne pa za ljudi.

— Hm, to je pa vaša stvar, je pripomnil vodnik.

Storil sem, kar je bilo v mojih močeh. Jaz in moje mule smo pripravljeni, da se vrnemo in poiščemo kak drug prehod preko Kordiljer, če vam je drago.

— In to nas zakasni?

— Vsaj za tri dni.

Glenarvan je nemo poslušal vodnikove besede. Jasno je bilo, da je imel katapas prav. Njegove mule niso mogle naprej. Ko je bila izgovorjena beseda, da se vrnejo, se je Glenarvan obrnil k tovarišem in jim dejal:

»Ali hočete čez greben za vsako ceno?«

— Sledili vam bomo, je odgovoril Tom Austin.

— Ali pa vam kazali pot, je pristavil Paganel.

Za kaj pa gre pravzaprav? Preplezati greben, čigar vzhodno pobočje je neprimerno zloženjs in prehodnejše! Potem pa najdemo argentinske vodnike, ki nas popeljejo skozi pame, in urne konjice, ki so navajeni dirjati po ravnini. Naprej torej, kaj se obotavljamo!

— Naprej! so klicali Glenarvanovi tovariši.

— Vi nas nočete spremljati? je vprašal ta vodnika.

»Jaz vodim mule, je odgovoril mežgar.

— Kakor vam je ljubše.

— Saj bo šlo tudi brez njega, jih je osrčeval; na drugi strani tega zidu najdemo antuško stezo. Moja častna beseda, da vas popeljem v ravnino tako naravnost kot najboljši kordiljerski vodnik.«

Glenarvan je naredil račun z vodnikom in ga odlovil, njega, njegova pešaka in njegove mule. Orožje, priprave in nekaj živeža so porazdelili med vseh sedem popotnikov. Vsi so bili enih misli, da je kar takoj nadaljevati plezanje in potovati, če bi bilo treba, tudi ponoči. Po levem pobočju so se vila strma

stezica, po kateri mule ne bi mogle. Težave so bile velike, toda po dvurnem trudu in iskanju se je četa znašla zopet na antuški cesti.

Tedaj so bili v takozvanem pravem andskem pasu, ki ni več daleč od glavnega grebena, toda po kakih utrži stezi, po kakem prehodu ni bilo ne duha ne sluha. Potres je bil ravnokar premetal vso pokrajino, treba je bilo stopati vedno više in više proti vrhovom. Paganel je bil ves iz sebe, ker ni našel proste poti, vedel je, da jih čakajo strašni napori, če hočejo priti na vrh And, kajti njih povprečna višina je 3500 do 4000 metrov. K sreči je bilo vreme ugodno, nebo čisto, letni čas kakor nalašč. Pozimi, od maja do oktobra bi bilo tako plezanje naravnost blaznost: strašni mrz ubije hitro popotnika, če mu pa uide, ga zalotijo »temporaliz«, neka vrsta viharjev, ki divjajo po teh krajih in vsako zimo napolnijo s trupli kordiljerska brezdnja.

Plezali so vso noč; vzpenjali so se na skoro nedostopne planice, preskakovali široke in globoke špranje; roka podana roki je nadomestovala vrvi, namest stopnic so bila ramena. Ti neustrašeni mošje so se zdeli kakor četa cirkuških klovnov, ki se z blazno naslado igrajo svoje zračne igre. Sedaj je prišla prav Mulradyjeva moč in Wilsonova spretnost. Ob sta imela priložnosti več kot preveč, da sta se izkazala, junaška škota sta delala za štiri. Brez njune požrtvovalnosti in brez njunega poguma bi mala četa večkrat ne mogla naprej. Glenarvan ni izgubil izpred oči mladega Roberta, ki sta ga mladost in živahnost spejljavali v neumnosti. Paganel je šel naprej s prirojenim francosko neučakanostjo. Kar pa zadeva majorja, se je gibal le toliko, kolikor je bilo neobhodno potrebno, nič več, nič manj, stopal je kvišku skoraj nezaznavno. Ali je sploh vedel da pleza že par ur? Niti ni to gotovo. Morebiti si je v resnici mislil, da se spušča v dolino.

(Dalje sledi.)

„Mohorjeva knjižnica“ na Prevaljah

je že izdala 7 zvezkov lepih povesti. Nove so: 4. zv. Krížev pot. Roman. 5. zv. Knez Serebrjani. 6. zv. Zgodnja na grmadi. 7. zv. Otoški postrežek. — Vse priporoča Književni odbor v Ljubljani.

Gospodarstvo.

GOSPODARSKA KRIZA V EVROPI.

Ze delj časa govore poročila iz Londona o teški krizi v premogarstvu Anglije. Do 31. julija t. l. mora priti do sporazuma med lastniki premogovnikov in rudarji, v nasprotnem slučaju se ustavi ves obrat v premogokopih Anglije, ki štejejo 1.200.000 delavcev. Vodi telji angleških strokovnih organizacij poudarjajo, da bodo solidarno z rudarji nastopili tudi železničarji in transportni delavci. Angleški delavci vedno bolj poudarjajo mednarodnost svojega boja.

Ravnolako poročajo tudi iz Pariza, da so tudi francoski rudarji stavili ultimatum, da se ne sme znižati obstoječih plač.

Francoskemu kakor tudi angleškemu premogarstvu dela največjo konkurenco reparacijski premog iz Nemčije. Upoštevati je treba n. pr., da je Anglija pred vojno izvozila v Francijo 13 milijonov ton premoga, sedaj pa Francija dobiva reparacijski premog iz Nemčije. Pa tudi francoska domača produkcija je ogromno narasla in sedaj nakopujejo v celi Franciji več premoga kakor pred vojno. Premogovniki severne Francije — uničeni v svetovni vojni — producirajo sedaj več kakor leta 1913.

Na Poljskem je bilo prvo delo novega kartela premogovnikov znižati produkcijo.

Iz porurskega ozemlja prihajajo dan na dan poročila o zaprtih cehih.

Tudi v drugih panogah angleške industrije je kriza. Angleški izvoz se nikakor ne more razvijati. Tako je zadnji teden industrija volne odpustila čez 200.000 delavcev. Nadaljne redukcije delavstva pričakujejo.

Iz teh izvajanj je razvidno, kako se po celi Evropi, ki je potrebna živega gospodarskega delovanja, vedno bolj širi gospodarska kriza.

Dostava voz za prevoz drv. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani opozarja vse zainteresirane na potrebo, da se izvrši prevoz drv za kurjavo v toku mesecev avgusta in septembra t. l., ker je v izvojni sezoni računati z velikim pomanjkanjem vagonov in se bo ves vozni park uporabljal v prvi vrsti za prevoz kvarljivih poljskih pridelkov itd. Da se izognejo poznejšim neprilikam in pritožbam, je v interesu trgovcev s kurjavo, da pravočasno disponirajo na svoja oddajna skladišča za zimo potrebne količine kurjave.

Konkurz. O imovini Ivana Bračka, trgovca v Gornji Radgoni, je razglašen konkurz.

Potrjene poravnave. Potrjujejo se poravnave: France Pijavi, trgovec v Dramljah, in upniki 35% kvota na glavnici, obrestih in stroških do 24. marca 1925 plačljivih v šestih enakih mesečnih obrokih; Robert Bacho, trgovec v Dačjem, in upniki za 25% njih terjatev, plačljivih do 1. maja 1925; Adolf Selinschegg, trgovina z mešanim blagom v Ptuj, in upniki za 75% njih terjatev, plačljivih v treh enakih obrokih.

Konkurzi v Sloveniji v prvi polovici leta 1925. V prvih 6 mesecih t. l. je bilo v Sloveniji razglašenih 42 konkurzov napram 15 v drugi polovici lanskega leta in 15 v prvi polovici lanskega leta.

Stanje hmelja. Iz Zalca poročajo, da se je stanje rastlin v splošnem izboljšalo, ker je nastopilo dolgo pričakovano poletno vreme in ker je zadosti moče; posebno je napredoval srednje zgodnji hmelj, ki ga dosedaj še niso napadle listne uši, in kaže mnogo obetajoč cvet. Pozni hmelj se je tudi izboljšal, vendar prepozno. Splošno se opaža, da zaostajajo nasadi blizu gozdov in vode za drugimi. Pritožujejo se nad slabim napredovanjem dveletnega hmelja. O trgu ni dosti poročati, trguje se le z malimi količinami.

Poštna hranilnica v mesecu juniju t. l. Po uradnih podatkih je bilo 31. maja t. l. v celi državi 11.750 poštnoštekovnih računov; njih število je dne 30. junija t. l. naraslo na 11.852. Začetkom junija t. l. je bilo pri ljubljanski podružnici 4115 računov, dne 30. junija pa 4131. Stanje vlog je bilo 30. aprila 1925 pri ljubljanski podružnici 48.151.843 Din, dne 31. maja 1925 pa 62.355.628 Din. V celi državi je bilo vlog 31. maja t. l. 257.283.283 Din, dne 30. junija pa 241.877.395 Din. — Vplačil se je v juniju t. l. izvršilo 342.915 v znesku 1496 milijonov Din, izplačil pa 145.216 v znesku 1511 milijonov Din. Skupni promet je torej znašal 3007 milijonov Din (v maju 2992 milijonov Din), od tega odpade na promet brez gotovine 1821 milijonov Din ali 44 odstotkov (v maju 1279 milijonov Din).

Produktna borza v Belgradu. Iz Belgrada javljajo, da je dne 27. t. m. začela poslovati produktna borza.

Kovanega denarja še ni! Ko smo pred kratkim poročali, da je prispela na Sušak večja količina kovanega drobiža, smo bili iznenadeni, ker ga niso dali v promet. Pravzaprav pa so takrat pripeljali samo nove 100dinarske bankovce Narodne banke. Kovani denar pride šele začetkom meseca avgusta.

Poštna hranilnica v Češkoslovaški. Kakor poročajo iz Prage, je češkoslovaški ministrski svet v principu odobril zakonski načrt o ustanovitvi poštne hranilnice v Češkoslovaški.

Žetev na Ogrskem. Uradno računajo, da bo letošnji pridelek pšenice dal 1.700.000 ton napram 1.400.000 tonam lani.

Žetev v Rusiji in izvoz. Iz Moskve poročajo, da ceni centralni statistični urad žetev na 4025 milijonov pudov (pud ima 16,38 kg). Splošno računajo, da bo za izvoz preostala 1 milijarda pudov žita. Izvozilo se bo lahko: 400 milijonov pudov pšenice, 70 milijonov pudov rži, 172 milijonov pudov ovsa, 126 milijonov pudov koruze.

BORZA.

Ljubljana, 27. julija.

DENAR.

Zagreb, Italija 207.65—210.66 (206.50), London 275.25—277.25 (277), Newyork 56.50—57.50 (56.95), Pariz 274.25—276.25 (269), Praga 167.82—169.62 (169), Dunaj 7.95—8.05 (8), Zürich 1102.50—1110.50 (1109.5).

Curih, Belgrad 9.05 (9.05), Italija 18.75 (18.85), London 25.015 (25.01), Newyork 515.50 (515.12), Pariz 24.80 (24.80), Praga 15.25 (15.25), Dunaj 72.50 (72.40).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.49, Budimpešta 130.80, London 34.55, Milan 25.99, Newyork 70.95, Pariz 33.45, Varšava 13.85. Valute: dolarji 70.40, angleški funt 33.45, lira 27.—, dinar 12.47, češkoslovaška kruna 21.0025.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 67—68, vojna odškodnina 245—248, Celjska posojilnica 201—205, Ljubljanska kreditna banka 225—238, Merkantilna 101—105, Prashediona 810—820, Slavenska 67 den., Kreditni zavod 175—185, Strojne tovarne 104—131, Trbovlje 345—350, Vevče 100—110, Nihag 45 bl., Stavbna družba 165—180, 4 1/2% zastavni listi 20 den., 4 1/2% kom. zadolžnice 20 den.

Zagreb. Hrv. eskomptna 109—110, Kreditna, Zagreb 106—110, Hipotekarna, Zagreb 59.50—60, Jugobanka 98—99, Prashediona 815—820, Slavenska 65—68, Ljubljanska kreditna 235, Eksploatacija 71 do 71.50, Sečerača 490—495, Nihag 41—42.50, Gutmann 385—395, Trbovlje 345—350, Vevče 109, Slavonija 44—45, 7% invest. posoj. 67, vojna odškodnina 285—260.

Dunaj. Živnostenska banka 61.91, Alpine 32.20, Greinitz 13.40, Kranjska industrijska družba 40, Trboveljska družba 44.11, Hrvatska eskomptna banka 13.40, Leykam 17.10, Jugoslovenska banka 11.80, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 70, Gutmann 62.50, Mundus 90, Slavex 17, Slavonija 53.50.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Antene, fco meja 620 bl., deske, 20, 25 in 30 mm, monte, fco meja 500 bl., hrastove vozovne deske, I. II., 43 mm, 2.65 m, 53 mm, 2.85 m, fco meja 1350 bl., bukova drva, 1 m dolž, fco nakl. postaja, 4 vag., zaklj. 19. Zito in poljski pridelki: Pšenica Hardwiter II., fco Postojna trans. 400 bl., pšenica bačka, nova, par. Ljubljana 360 bl., oves, novi, bački, za avgust, par. Ljubljana 265 bl., koruza bačka, par. Ljubljana 225 bl., laneno seme, fco Ljubljana 500, 545, krompir novi, fco štajer. postaja 78 bl.

Specialna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in drugih strojev **LUDOVIK BARAGA** Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 8/1 Telefon štev. 920

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglaš nad devet vrstic se računa več. Za odgovor znamko!

Iščem POSTREZNICO

(kuharico) za čez dan. - Naslov v upravi pod št. 4914.

Učenka

se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom. — F. PANGARTNIK — Lukovica.

Dekle

vajena kuhanja, šivanja in drugih hišnih del, išče službo. — Ponudbe na upravo lista pod šifro »Poštena«.

Kurjač in gaterist

za parno žago v Slavoniji, se išče. — Ponudbe na: »Parna pilana, Novska — Slavonija«.

Brezplačno nudim inštrukcijo

iz matematike ali pisarniško delo tistemu, ki mi preskrbi druž. stanovanje. Ponudbe na upravo pod »Drž. uradnik«.

UČENEC

poštenih kmečkih staršev, zdrav, krepak, s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom in deželnimi pridelki. — Stanko Jutraž, Trebnje, Dolenjsko.

Proda se

večja množina bukovega in drugega LESA, porabnega za ogelje, drva in hlo. d. Istotako večja množina hrastovih debel. Pojasnila pri župnijskem uradu Marija Reka, p. št. Pavel pri Preb.

Stanovanjska HIŠA

NOVA, napredaj (zidana 1924), z lično ograjenim vrtom, pri Dev. Mar. v Polju, pripravna za vpokojenca. Stanovanje takoj na razpolago. — Več se izve pri POTUSEK, D. M. Polje 47.

Zahtevajte

pokalice

(Kracherl) z zajamčeno prist. sladkorjem, katere izdeluje

Emil Moré

sodavčar, Kette-Murnova c. št. 11 (Martinova cesta).

Frera najnovejša dirkalna DVOKOLESA, lahka, luksuz, so došla. Motorji znižane cene. — »TRI-BUNA« F. B. L., Ljubljana, Karlovska cesta 4. 3419

Otroški voziček

dobro ohranjen, se po nizki ceni proda od 2—5 pop. — Cesta na Rožno dolino, baraka na nemškem drsališču.

Sred. velik lokal

za prodajo moke na prometnem kraju v Ljubljani, se vzame v najem. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Valjčni mlin«.

NAPRODAJ JE

več žel. KANDELABROV za plin in zraven spadajoče steklene krogle. — Istotam se proda več železnih vrtnih STOLOV in železje za velik gostiln. štedilnik. — Ogleda se v hotelu »Južni kolodvor« — Miklič. 4912

Napredaj kompletno

kleparsko ORODJE event. se lahko izvršuje obrt istotam. Cena po dogovoru. Ponudbe pod šifro: »Dolenjska« št. 4876 na upravo »Slovenca«.

Klavir

dobro ohranjen, ceno napredaj. — Naslov v upravi pod št. 4916.

Soho v novi hiši

dobi, kdor posodi 2000 Din. — Naslov pove uprava lista pod št. 4880.

GOSTILNIČARJI!

Velik, lep, godb. avtomat z elektr. pogonom, oddam radi pomanjkanja prostora za zelo nizko ceno. Tudi avtomate na utež oddam zelo ceno. — Rasberger, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 5. — Zaloge gramofonov, plošč itd. 4811

Vajenca

za sedlarsko obrt, 14—15 let starega, močne narave, sprejme takoj z oskrbo v hiši Franc ISKRA, Sap št. 14 — Vrhnika. 4888

PRODAJA VINA!

Večje količine starih in novih vin iz lastnih vinogradov prodaja: Ravateljstvo nadpisupskih dobara, Zagreb, Vaška ul. 75.

ANTON KAJFEŽ

veleindustrijalec

FRANČISKA KAJFEŽ roj. LEGAT

POROČENA

dne 27. julija 1925

ZIROVNICA

LJUBLJANA

KOČEVJE

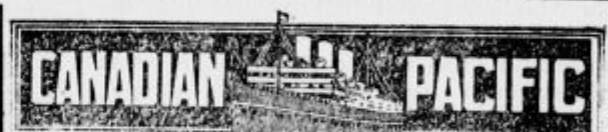
Za izvrševanje vseh izvoznih, uvoznih in tranzitnih carinskih manipulacij se priporoča

DRAGOTIN ŠTRUCELJ

carinski posrednik

Ljubljana, Dunajska cesta 33/I (Balkan).

Informacije o železniških, carinskih in tarifnih zadevah brezplačno. Intervencije in reklamacije najkulantneje. Zmerne cene!

Kanado in Zjedinitene države

z NAJNOVEJSIMI EKSPRES PAROBRODI

3 krat na teden

Iz Cherbourg - Antwerpen - Hamburga - Liverpoola.

Najbrža zveza z vsemi mesti Kanade in Zjed. držav.

Vsa mogoča pojasnila glede potovanja prevoznih cen kakor tudi vse najtočnejše podatke za naselitev izvrstnih poljedelcev na farmah v Kanadi daje brezplačno

CANADIAN PACIFIC

LJUBLJANA, JOS. ZIDAR, DUNAJSKA C. 31

ZAGREB, Petrinjska ulica 40

Suha bukova drva

odrezki od parket in žage se prodajajo tudi manjše količine po znižani ceni, dokler traja zaloga. — Drva 1 m dolga 15 Din za 100 kg. — Drva kratka (takoj porabna za štedilnik) 20 Din za 100 kg franko skladišče. — Na željo dostava na dom po lastni ceni.

IVAN ŠIŠKA, tovarna parket in parna žaga, LJUBLJANA, Metelkova ulica 4.

25% znižane cene!

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopu)

Obrestovan'a vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjemi in krediti vsak vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd.

Brzjavke: Kredit Ljubljana Tel. 40, 457, 548, 805, 806